

ПОЛИТИКИН

3
динара

БРОЈ
1164

ЗАБАВНИК

19. IV 1974. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИН

ЖИВОТИЊЕ КОЈЕ НЕСТАЈУ

СТРАНА 11

КОМПЛЕТАН
СТРИП
КОРИГАН

Ripley

Веровати или не!

АЛБИНО ГОНЗАЛЕС

ИЗ МАРАКАИБА
У
12. ГОДИНИ
ИМАО ЈЕ
130
КИЛОГРАМА,
ОД ДЕСЕТЕ ДО ДВАНАЕСТЕ
ГОДИНЕ ДОТЛЕ БОЛЕШЊИВИ
ДЕЧАК
УГОЈИО
СЕ
100
КИЛОГРАМА.

Водопад КАЛАМБО

У ТАНГАНИКИ
ВИСОК ЈЕ
290 МЕТРА
А ШИРОК МАЊЕ
ОД ЈЕДНОГ
МЕТРА.
СКОК ПРЕКО
ВОДОПАДА
ДОМОРОЦИ
СМАТРАЈУ
ПРОБОМ
ХРАБРОСТИ.

САМО ЈЕ КОЊ КОМАНЧ

КОГА ЈЕ ЈАХАО ЈЕДАН
ОФИЦИР АМЕРИЧКЕ ВОЈСКЕ
ПРЕЖИВЕО
ПОЗНАТУ БИТКУ У КОЈОЈ
СУ, У СУКОБУ СА
ИНДИЈАНЦИМА,
ИЗГИНУЛИ СВИ ВОЈНИЦИ
ГЕНЕРАЛА КАСТЕРА.
КОМАНЧ ЈЕ У ОВОЈ БИЦИ
ЗАДОБИО
7 РАНА.

ВРАТА

ХРАМА У МАЧЕНДРАНТУ,
У НЕПАЛУ,
ОД ЧИСТОГ СУ СРЕБРА.

НЕБЕСКА ПЛАНИНА

НАЈВЕЌЕ УЗВИШЕЊЕ
У ДАНСКОЈ
НАЛАЗИ СЕ НА СВЕТА
180 МЕТРА
НАДМОРСКЕ
ВИСИНЕ.

СУВА ЈАБУКА

НАЂЕНА 1908. У
ЈЕДНОМ ХРАСТОВОМ
КОВЧЕГУ
У ШВЕДСКОЈ
ЗАДРЖАЛА ЈЕ СВОЈ
ОБЛИК И
ПОСЛЕ 3500 ГОДИНА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЌ ЧУЛИ ДА...

● почев од октобра 1972. године дирекција данских железница укључила је у композиције које саобраћају на линији Елсинор — Копенхаген три школска вагона намењена — одраслима. За вре-

ме возње која траје један час путницима стоје на располагању лабораторије за учење француског, енглеског и немачког језика. Курсеви трају десет недеља а плаћање је минимално.

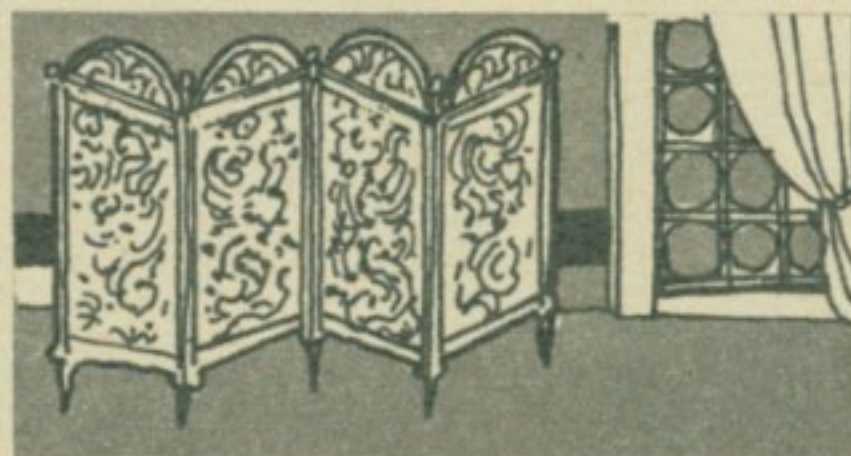
● Бубатис је био један од највећих и најважнијих градова у старом Египту, а налазио се у дел-

ти Нила. Бубатис је био чувен по верским свечаностима које су приређиване сваке године.

● књижевник Герхард Хауптман назвао је своју прву драму „Пред излазак сунца“ а последњу — „Пред залазак сунца“.

● први паравани појавили су се у другој половини 16. века. Злат

но доба паравана био је 18. век, кад се за тај комад намештаја давало читаво богатство.

● стари Римљани, нарочито војници, носили су око врата широке траке за које се сматра да су претече кравата.

● прве енциклопедије појавиле су се још у доба Римљана. Првом енциклопедијом на свету

сматра се Плинијево дело „Историја природе“ која има 37 томова и 2493 главе.

● нестанак Атлантиде — стално узнемирава научнике. И све што се нађе испод мора подвргава се испитивању да случајно не би

био остатак нестале цивилизације. Кад су недавно неки гњурци на пучини код Бахамских острва открили неки зид подупрт стубовима поверовали су да су открили Атлантиду. Испитивања вршена у лабораторији показала су да је зид настао природним путем: таложењем кречњака. Међутим, порекло стубова било је теже објаснити. Најзад је у поморским хроникама откривено да је 1830. године један енглески брод превозио у бачвама цемент из Порт-

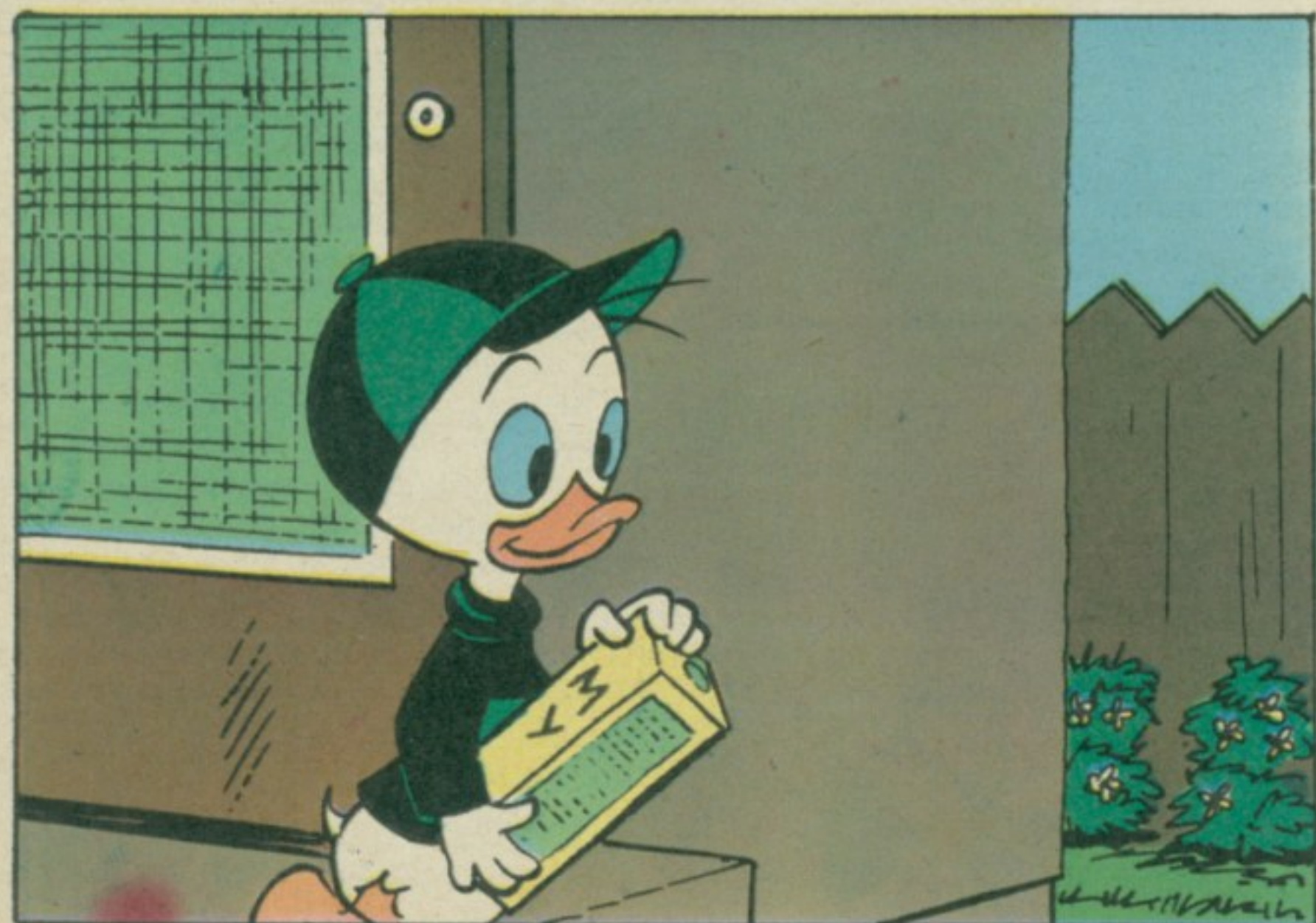
ленда. Ту код Бахамских острва ухватила га је бура, брод је страдао а бачве у којима је цемент био распале су се. Створили цемент добио је облик дебелих цеви, које су гњурцима личиле на стубове који подупиру зид.

● опитима је утврђено да су муве глуве за звукове које људско уво чује.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

БРАНИО САМ МИДВЕЈ

Полетели смо у формацији од четири авиона „мародера“. На једном од њих ја сам био други пилот. Петнаест минута далеко од Мидвеја летели смо још на висини од 500 метара кад се на хоризонту пред нама појавила готово читава јапанска ваздушна флота.

Битка за Мидвеј, једно од хавајских острва, почела је у јуну 1942. године и наши противници су већ у почетку имали преимућство. Јапански адмирал Исороку Јамамото био је уверен да ће нас све потопити у Пацифику и није био једини који је тако мислио. Јапанци су имали шест носача авиона, седам ратних бродова и стотине ловаца и бомбардера.

У ОБЛАЦИМА ДИМА

Ми, Американци, нисмо имали ни издалека такво наоружање, па смо

Митраљеска паљба је праштала по читавом авиону а ја сам више од свега на свету желео да се Валију ништа не догоди јер бих морао преузети команде.

су долазили „зерои“, па одбрамбена паљба из стотина топова са воде а онда поново авиони.

Топови са бродова су гранатама разних величина правили гејзере у океану и подизали праве зидове воде пред нама. Налазили смо се у ватреном обручу између неба и воде и једини нам је излаз био да летимо што ниже, изнад саме површине океана.

Оваква борба је просто немогућа, све се догађа истовремено, не могу ни на шта да се усредсредим. Нигде не видим излаза. У страху сам чекао кад ће наш пилот бити погођен и спремао се да заузмем његово место.

Паљба је одзвањала од носа до

је у рукама. Само још један погрешан потез пилота и наћи ћемо се у води.

Узбуркани гејзери уздизали су се са морске површине док је митраљеска паљба из авиона фијукала и светлцукала кроз небо. Бродови испред нас постају све већи, бука је несносна. Сваког тренутка могу погинути, али о томе размишљам с неким чудним осећањем као да ће се то догодити неком другом. Од једном угледах једну птицу — праву птицу у том паклу?! Иза ње, као јато кобаци, јурило је осам „зероа“.

— Обрушавамо се! — викнуо је пилот. — Ручку!

Повукао сам ручицу и у делићу секунде нашли смо се изнад саме во-

шану „зерое“ изнад нас и бродове испод.

Видео сам како се распао нос од плексигласа једног „мародера“. Ужасан ветар, као експлозија, улетео је у авион који се кретао брзином од 500 километара на сат. Под ударом ветра митраљезац је пао на леђа и крв га је облила.

»МАРОДЕР« КАО ОЛУПИНА

Једног од наших људи граната је погодила право у лице. Други члан посаде је пришао и узео митраљез. Био је то одлучујући тренутак. Митраљезац је нанишанио на „зероа“ који је летео право на нас и разнео га дугачким рафалом. Док смо се пробијали кроз експлозију, делови разнесеног авиона летели су на све стране. Да није експлодирала тај авион, то би се сигурно догодило нашем јер смо били одлична мета јапанском пилоту.

Три наша митраљесца су рањена а онда је дошао пун погодак у леву страну пилотске кабине. Вали, наш пилот, онесвестио се и ја сам морао да преузем команду.

Успели смо да се пробијемо до спољњег круга јапанских бродова, крстарица и разарача сејући свуда ватру и пробијајући се кроз паљбу. И наш авион је више пута погођен; нико није могао остати неопштећен. Један „мародер“ тесно од нас изненада је процветао у пламену, почео да пада и експлодирало у ваздуху. На површини воде остали су само комади.

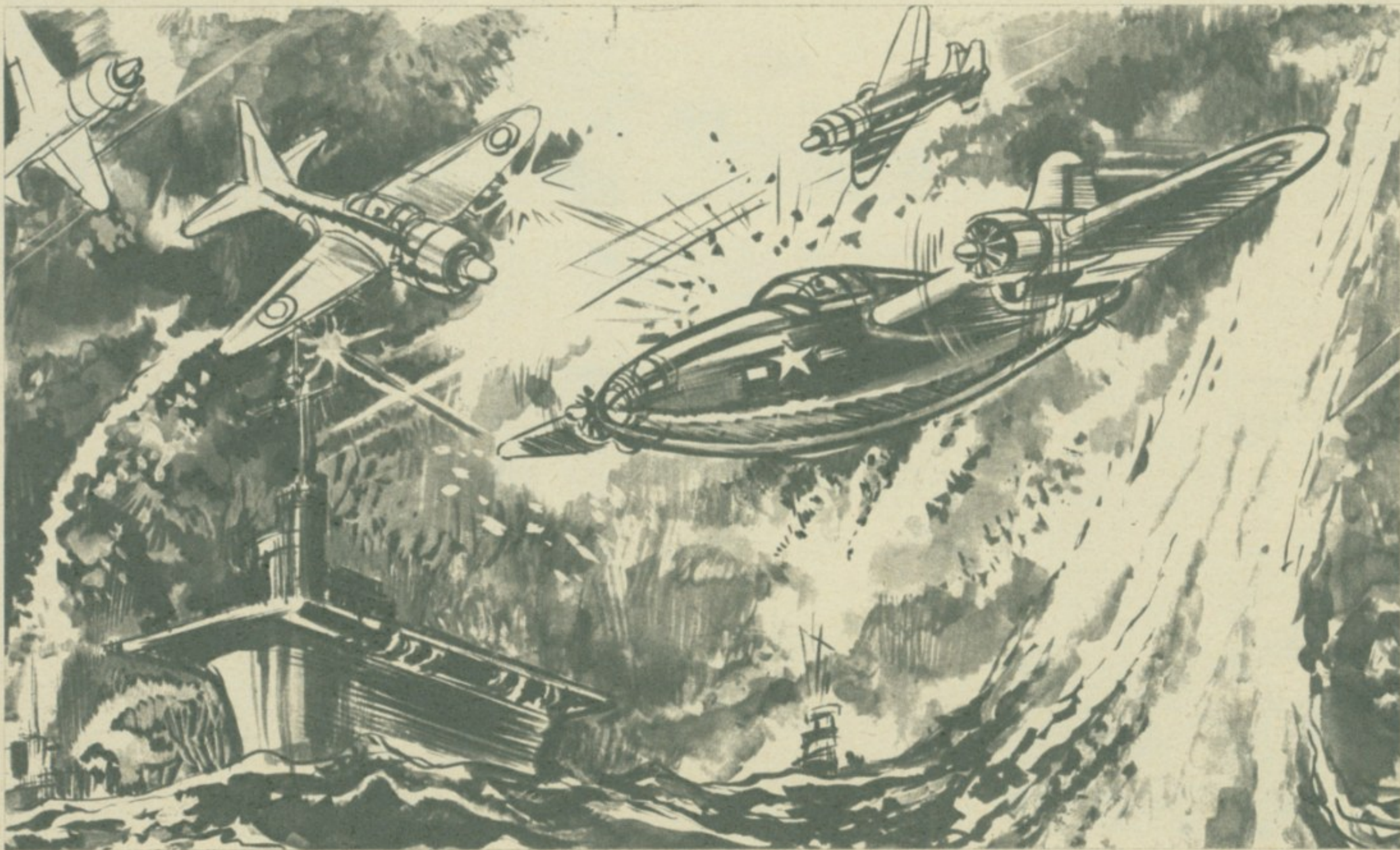
А онда се појавио огроман објекат на хоризонту — јапански носач авиона! Угледао сам јапанску заставу на јарболу и бацио поглед на Валију који је био дошао себи. Нисам видео где је рањен, али сам знао да могу рачунати на њега.

Обрушили смо се, избацили торпедо и одмах смо постали лакши и бржи. У том тренутку цео свет је за мене био испуњен тим носачем. Вали и ја смо повукли ручице. Спустили смо се на свега три стотине метара изнад палубе и наши митраљези су лудачки заштектали. У истом тренутку јапански војници су се у ланици бацили по палуби.

„Зерое“ нисмо више занимали, али су се на хоризонту појавили други јапански авиони. Направили смо нагли заокрет и дали се у бег. Кад смо стигли на Мидвеј, наш „мародер“ био је права олупина.

У овом окршају изгубили смо два „мародера“ и пет „грунмена“ са комплетном посадом. У нашем су четири члана посаде рањена.

Џим Мастерс

Док су нас јапански „зерои“ са свих страна обасипали ватром, ми смо се устремили на носач авиона spremни да испустимо торпедо.

сакупљали све до чега се могло доћи. Мидвеј је требало по сваку цену издржати! На острво је, поред осталог, допремљено десет бомбардера за избацивање торпеда. Морнарица је добила шест нових авиона „грунмена“ са једним мотором и од њих се много очекивало. Преостала четири били су двомоторци „мародери“ прилагођени за избацивање торпеда.

Први талас „зероа“, око осамнаест јапанских ратних авиона, обрушио се на нас са висине од око 3.000 метара. Био је то само део одбора за добродошлицу.

Јапанци су добро заштитили своје носаче авиона. Да бисмо стигли до њих, морали бисмо да се пробијемо кроз троструки обруч. Прво

репа авиона који се сав тресао. Изгледало је као да се све претвара у истопљени метал и пршти унаоколо. Понекад погађамо циљ, али у тој пакленој јурњи испуштамо муницију готово насумце. Све се догађа у облацима дима.

ОБРУШАВАМО СЕ!

Одједном осетих јак ударац: граната од 20 милиметара погодила је крило и мотор нашег авиона. Митраљезац је вриснуо од беса и бола. Видео сам како крвари, али је још увек грчевито држао оруж-

је. Избегли смо паљбу из „зероа“, али шест наших старијих авиона „грунмен“ налетели су право на њих. „Зерои“ су их просто збрисали. Два авиона су експлодирала у истом тренутку. Са трећег је отпаало крило па је и он, падајући, експлодирало. На површини мора подигао се велики водоскок и четврти авион је налетео право на њега нестајући као да га је нека невидљива рука вукла надолу. Још један авион је разнесен у ваздуху док се шести неким чудом одржао и касније се вратио до Мидвеја.

Покушали смо да одржимо нашу формацију иако је то било готово смешно. Тресући се у авиону као у ораховој љусци држали смо на ни-

Шестог априла 1941, године, у седам часова и петнаест минута, на помоћном војном аеродрому Прељина код Чачка летачко и техничко особље стајало је у строју испред главног хангара. Чекао се долазак команданта Четврте ваздухопловне бригаде Петра Вукчевића.

Припремиће бомбардере!

Командант, човек средњих година, појавио се тачно у одређено време. Корачао је одлучно. Поздравио је присутне, а затим им се

Посада бомбардера. Слева надесно: Владимир Радечки, Милан Дендић, Миливоје Капетановић, Блажо Стругар и Томислав Стипац.

кушао је снагом. Вукао их је, чупао, напрежући се толико да му се чинило да ће му сви мишићи попуцати. Није имао времена да размисли: да је то учинио себи да на себи нема падобран и да ваздушна струја може да га повуче из авиона ако се врата отворе.

Најзад, врата су попустила и полако се померила. Стругар није знао да су остали сами. Преостала четири бомбардера већ су одлетела у правцу Чачка. Вођа ескадриле био је уверен да ће Дендић кренути за њима али он на то није ни помислио: мора најпре да изврши свој задатак.

Противавионске гранате

ло авиона остављајући у њему и две велике рупе. На срећу, авион је и поред тога наставио даље да лети.

Цбеће за храбре

Али, права опасност тек је наилазила. Три италијанска ловца, која су се изненада појавила, приближавала су им се великом брзином. Нису могли да им умакну.

— Блажо, прећи за митраљез! — окренуо се капетан Дендић Стругару. Немамо много изгледа, али покушај. Нека остали чланови

ЗАДАТАК ЈЕ ИЗВРШЕН

обратио гласом из кога су избијали срџба и туга. Био је кратак.

— Већ сте чули преко радија да су Немци јутрос мучки напали Југославију и бомбардовали Београд. Према последњим обавештењима град је тешко страдао. То је све! Ако већ морамо да запамтимо данашњи датум, онда нека и Немци и Италијани запамте нас! Вратимо им бар део дуга. Нека се припреми пет бомбардера за борбени задатак. Полеће се у девет часова. О правцу лета за сада не могу ништа да кажем.

Командант је одредио и посаде бомбардера које ће учествовати у акцији.

У девет часова посаде су заузеле своја места у авионима. Били су то бомбардери „савоја маркети“, брзи једнокрилци, који су се користили за дневна бомбардовања и извиђања. Четири велика митраљеза, колико је сваки авион имао, могли су успешно да се користе и у одбрани и у нападу. У свом трупку летелице су носиле по дванаест бомби од по 100 килограма!

Мотори су брујали. Чекао се знак за полетак. Прошло је и девет часова. У девет и десет појавио се командант Вукчевић у пилотском одељу и заузео место у бомбардеру који је кренуо први. Једна за другом савоје су се одвајале од писте и хватале висину. Ускоро су се изгубиле у даљини.

Узбуна на аеродрому

Иза ескадриле већ је био остао и Вучитри, када се први пут у току лета огласио командант Вукчевић. Посаде су пажљиво слушале његово наређење преко радиовезе.

— Идемо у правцу Баковице и Проклетија. Пазите на висину! Бомбардоваћемо аеродром Смирна поред Скадра и мостове на Бојани и Дриму. Изручите све бомбе

Пилот је заборавио да ваздушна струја може да га повуче из авиона, ако се врата отворе!

које носите, а затим се одмах враћамо назад.

Појава пет савоја изнад аеродрома Смирна изазвала је код Италијана малу збуњеност: њихова артиљерија, распоређена око Скадра, иако спремна, није смела да пуца јер су авиони, који су се изненада појавили, били истог типа као и авиони италијанског ваздухопловства. Бомбардери су летели високо и ознаке на њима нису се распознале.

Противавионска одбрана осула је паљбу тек када су бомбардери у ниско бришућем лету почели да изручују свој разорни терет на писте и хангаре и мостове на Бојани и Дриму. На аеродрому је дата узбуна. Сирене су завијале а људи бежали у паничном страху. Тражећи било какав заклон. Три италијанска ловца безуспешно су покушавала да се извуку из хангара на писту и да крену у сусрет нападачима. Војници који су их гурали губили су драгоцене секунде јер су погледом више тражили заклон где би се склонили него што су се трудили да извуку авионе.

И док су четири наша бомбардера извршивши задатак хватала висину да би се вратила у базу, пети се враћао над италијански аеродром Смирну. У првим нападима он није успео ни једну бомбу. Шта се то с њим дешавало?

Одговор је знао само први пилот тог авиона, Милан Дендић. Човек кога је одредио за бомбардовање, неки резервни капетан, није правилно руковао ручицом за отварање врата испод трупа авиона, такозваног бомбарлука, кроз која се избацују бомбе. Врата су се заглавила. Дендић је послао

другог пилота, Блажу Стругара, да покуша да их отвори.

Ми осћајемо!

Време је пролазило. Сваког часа могли су да узлете са аеродрома италијански ловци. Ураганска ватра противавионске артиљерије није престајала.

Стругар је чинио све што је било у његовој моћи али врата нису попуштала. По-

распрскавале су се око авиона и наш бомбардер се одржавао у ваздуху непогођен захваљујући само Дендићевој пилотској вештини.

Стругара је обузео бес. Зар је баш сада морала да им се деси та незгода са вратима?! — Дендићу, спуштај авион, нападамо! Приђи им с десне стране! — послао му је поруку преко авиофона. Када је авион био над аеродромом Стругар је избацио свих дванаест бомби истовремено. Облаци дима, прашине и делови цигле, дрвета и авиона, полетели су увис.

— Готово је, најзад! — одахну већ исцрпљени Дендић. Подизао је авион и усмеравао га у правцу Чачка. Али, истог тренутка италијанска артиљерија на два места је погодила десно кри-

ви посаде буду спремни за истражање.

Стругар је прихватио митраљез. Док је пуцао чудно се зашто су му руке тако хладне. Као у сну је видео како се један италијански ловац распада: мотор на једну, реп и крила на другу страну. Али остала су још два.

Неравноправну борбу прекинуло је неколико наших бомбардера који су случајно наишли из правца Мостара. Италијански ловци су морали да узмакну.

Дендић и његова посада стигли су у Чачак неизлечени. Када су слетели, њихови одушевљени другови отрчали су и на оближњем пољанчету набрали букет свежег пољског цвећа — скроман знак признања за њихову борбено држање.

С. Ђ.

Стругар је пошао према митраљезу. Судбина посаде била је у његовим рукама.

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Н.ЛЕКИЋ

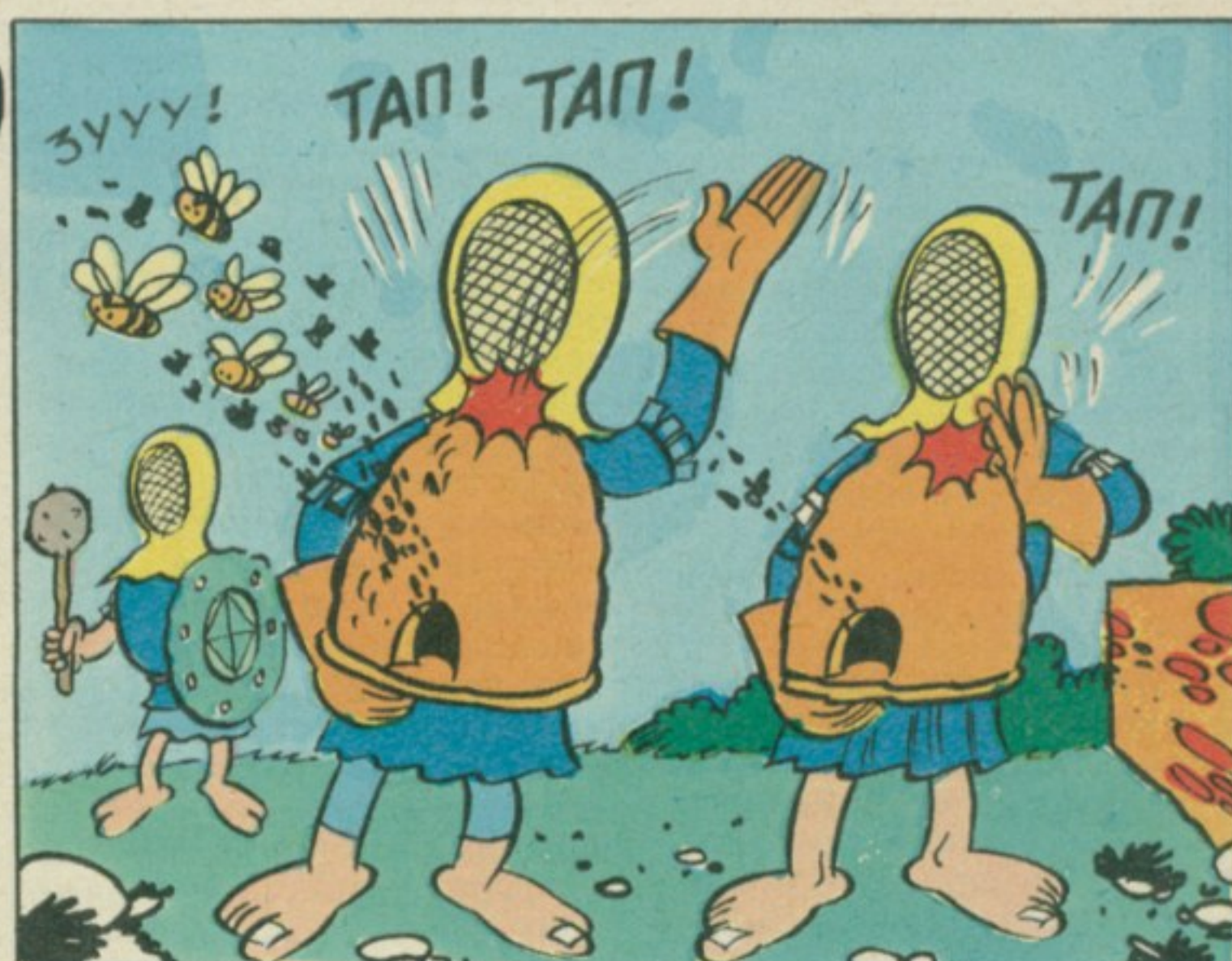
Л.СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ЗУЈАВАЦ

У СРЕДЊЕМ ВЕКУ УПОТРЕБЉАВАН ЗА РАСТЕРИВАЊЕ УЛИЧНИХ ДЕМОНСТРАЦИЈА. ОДРЖАО СЕ У УПОТРЕБИ СВЕ ДОК НИЈЕ ПРОНАЂЕН ЕФИКАСНИЈИ ГАС — СУЈАВАЦ.

ДУКЕГ ПЕТКА: ДИКАН И ВУКОЈЕ У ДОГАЂАЈИМА ДО РУШЕ!

Побегао сам из Легије

Точкиви експресног воза Париз—Ница уједначено су клопарали. У углу купеа једног вагона седео је младић у униформи француске Легије странаца. Одсутно је гледао кроз прозор и само повремено скретао би поглед према својим сапутницима у купеу који су дремали. Сви су носили исту униформу као и он. У суседном купеу такође је путовала група легионара. Било их је и у осталим вагонима. Враћали су се са одмора.

При помисли на одмор младић уздахну. Како је брзо прошао и, ево, већ се враћа назад у касарну. Из воза ће изићи у Марсеју где ће их укрцати на брод за Корзику, а тамо их опет чекају свакодневне вежбе: лези, устани, лези, устани... Хладни зидови касарне били су гори од затворских, а гвоздена дисциплина и суров однос официра према њима — неиздржљиви.

До Марсеља је остао још један час путовања. Наједном, младић је устао и упутио се у суседни купе.

ТОРБЕ, БРЗО...

— Људи, ја бежим! — обратио се легионарима, од којих су шесторица били Југословени а један Немац.

Војници га збуњено погледаше.

— Зашто ме гледате? — наставио је одлучно. — Сад је прилика, и то последња. Ако искочимо из воза још има наде да успемо. Воз ста је тек у Марсеју, а то је кроз један час. Довољно времена да умакнемо! Чуо

сам да на Корзици нећемо бити ни месец дана и да ће нас послати у Вијетнам. Тамо ћемо изгинути...

— Какво бежање, човече! — јави се након краћег ћутања један легионар. Из Легије странаца успе да побегне само један од хиљаду! А сви знате да је казна за бекство смрт, а код њих милости нема. Уосталом, сами смо дошли у Легију и потписали уговор.

Младићев поглед лутао је од једног до другог. Сви су ћутали. Окренуо се без речи и отворио врата да изиђе када га је зауставио глас Немца Вернера Марпса.

— Стани! После тринаест година проведених у Легији више волим да погинем у бесктву него борећи се за њу. — И Немац је пошао за младићем. Брзо су кренули дуж ходника вагона. При самом његовом крају младић је приметио у једном купеу два војника француске регуларне војске. Седали су сами и весело разговарали. Чим их је угледао кроз главу му је синнула идеја. Не оклевајући отворио је врата и ушао у купе. За њим је упао и Немац.

— Торбе! Брзо, торбе доле! — викнуо је младић на двојицу запрепашћених војника. Послушали су га и без речи спустили своје торбе са пртљагом из мреже изнад главе. Толико су пута слушали да су легионари у бекству спремни на све само да успеју. Младић је зграбио торбе и почео нервозно да претурта по њима: претпостављао је да се војници враћају са одсуства и да би у торбама могли да имају нешто од цивилне одеће без које ни Немац ни он не би далеко одмакли.

Најзад је нашао оно што је тражио. Платнене панталоне и мајице нису богзна шта, али су могли да послуже. Хитро су се пресвукли. Завесе на купеу, које су навукли, штитиле су их од нежељеног погледа неког официра који је сваког часа могао да прође ходником, а то би био крај бекства.

НЕОБИЧНА ОДЛУКА

Експресни воз је и даље јурио несмањеном брзином када су двојица бегунаца ступили на степенице вагона. Француски војници нису дизали узбуну. Изгледа да су и сами желели да им

**ДВОЈИЦА
БЕГУНАЦА СТУ-
ПИЛИ СУ
НА СТЕПЕНИЦЕ
ВАГОНА. ОДЛУ-
КА ВИШЕ
НИЈЕ МОГЛА
ДА СЕ ИЗМЕНИ.**

помогну. Док су бегунци неодлучно стајали на степеницама поред њих су промицали телефонски стубови као низ древних штапића. Изненада, воз је успорио. Срећна случајност, помисли младић.

— Сада! — довикнуо је Немцу иза себе и отиснуо се низ насип пруге. После неколико тренутака са степеница се одбацио и Немац. Када су се зауставили на крају насипа били су удаљени један од другог више од педесет метара. Али док су искакали приметно их је неки официр, који је стајао на прозору, и припуцао за њима. Мада ниједног није погодио то је ипак знатно смањило њихове изгледе на успех: у Марсеју ће одмах бити издата потерница за њима.

Младић је отрчао до Немца који је седео на земљи држећи се за руку, ишчашио ју је при паду. Дочвајто му је руку и са неколико снажних трзаја леводесно успео да врати на место повређени зглоб.

Устали су и потрчали. После пола часа избили су на главни пут. Отресли су одећу и довели је у ред а затим зауставили путнички аутобус који ишао из Марсеја. Купили су карте и заузели места у задњем делу аутобуса. Међутим, већ на

првој станици, у селу Обање су изашли и сачекали аутобус који је ишао у супротном правцу, у правцу Марсеја. Била је то више него дрска одлука јер ће баш у Марсеју бити организована потера за њима. Рачунали су на то да ће сви очекивати да ови беже што даље од Марсеја и да ни коме неће пасти на памет да их тражи баш у том граду.

УСПЕТИ ИЛИ УМРЕТИ

На железничкој станици у Марсеју умешали су се у гужву, извадили карте до Стразбура и сместили се у воз. До Стразбура су стигли без тешкоћа.

Изненађење их је чекало тек по изласку на перон: зидови железничке станице били су облепљени потерницама које су свакоме ко их ухвати или пружи било каква обавештења о њима, обећавале награду од 6.000 франака.

Брзо раде, помисли младић дајући знак Немцу да га прати. Заклањајући лица рукама као да поправљају косу напустили су станицу. Ходали су полако и тобож нехајно да не привуку ничи

ју пажњу. Чинило им се да их сваки пролазник посматра и да сви знају о њиховом бекству. Како су оставили иза себе последње градске куће потрчали су према оближњој француско-немачкој граници. Немачка је била спас: због бекства из Легије могу бити ухапшени само у Француској. Трчали су као без душе. Десет километара, још десет... Застајали су смо да предахну.

У рано јутро прешли су границу у близини неког винограда. Ауто-стопом су стигли у Карлсуре, а одатле аутобусом до једног села поред Раштата где су живели родитељи Немца Вернера Марпса. За њега је то био крај пута и крај мука.

Младић је после два дана одмора наставио у правцу Минхена. Документна није имао. Опет је морао да се крије да би избегао непријатна питања полиције. Снага му је била на измаку. Потражио је југословенског конзула који му је обезбедио авионску карту до Загреба. Тек када је стигао у Загреб, Љубомир Батинић, како се бегунац из Легије звао, осетио је да је потпуно слободан. Био је поново у својој земљи из које је побегао неколико година раније у потрази за авантурама и лаким животом. Следећег дана, 5. јула 1969. године, после неколико година проведених у страначкој легији као њен плаћени војник на ратиштима Мадагаскара, Бијафре, Алжира, и Полинезије, младић је прекорачио праг своје куће у селу Лазареву код Зрењанина. Богатији за једно велико искуство, плакао је као дете.

Б. Б.

Љубомир Батинић
(десно) на Мадагаскару.

НИКОПОЉСКА БИТКА

Кад је 1382. године умро Лудвиг I, у Угарској се угасила династија Анжујаца и после петогодишње борбе за престо круна је припала Сигисмунду Луксембуршом. Првих година Сигисмундове владавине Угарској почиње да прети опасност од Турака. Њихово нагло напредовање, нарочито после косовске битке кад су поразивши Србе продрли у Срем, све више прете угарској држави и Сигисмунд је приморан да им се одупре. Он се обраћа владарима неких европских земаља и позива их да заједнички пођу у крсташки поход против Турака. Ускоро је сакупљено преко 16.000 ратника из Пољске, Италије, Француске и неких других европских земаља. Са главнином крсташке војске Сигисмунд је кренуо флотилом од 70 галија низ Дунав, док се мањи део мађарске војске спуштао преко Трансилваније и Влашке. Код места Оршове Сигисмундова војска се искрцала на десну обалу Дунава и почела да продире према српским областима и да уништава све пред собом.

Кад су заузели Видин, крсташи су 15. септембра те 1396. године напали Никопољ у коме се налазила турска посада. Али, није било лако освојити град опасан високим зидинама. Док крсташи учвршћују своје логоре у близини Никопоља, турски султан Бајазит I напушта опсаду Цариграда и убрзаним маршем креће са својом војском преко Пловдива, Шипке и Трнова према Никопољу. Двадесет и четвртог септембра избио је на око пет километара јужно од крсташких логора. Већ следећег дана рано ујутро, не чекајући да се сва војска сакупи, француски витезови нападају Бајазитову војску. Борба између крсташа и Турака била је равноправна све док на сцену није ступио деспот Стеван Лазаревић са својим коњаницима. Он је унео расуло у угарске редове и натерао крсташе у панично бекство. Тако су осујећени Сигисмундови планови да истера Турке из Европе. Победом у никопољској бици Турци су освојили Видин, прешли Дунав, продрли у Срем, разорили Земун и Митровицу и допрли све до Славоније.

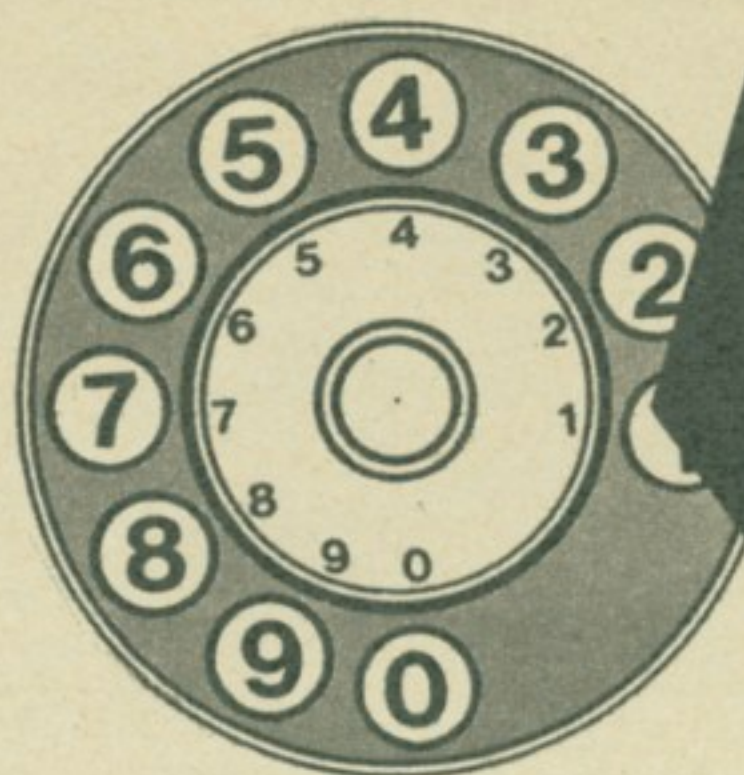
Жена је баш прала прозор када се неупадљиви сиви аутомобил зауставио у пустој улици испред њене куће. Ништа сумњиво не би било у томе да возач није журно искочио носећи у руци овећу торбу и да није, само неколико метара даље, сео у друга кола.

Ауто је нестао с видика, а жена је остала замишљена. Кад становник Лондона промени два аутобуса да би стигао куда жели, онда је то обична ствар, али када промени два аутомобила, и то приватна, онда је то већ ствар полиције. И жена је окренула три деветке на бројчанику свог телефона.

— Можда је све у реду — рекла је извињавајући се кад је дежурни полицајац саслушао њену причу — али све ми је изгледало тако чудно.

— Да ли сте случајно записали бројеве аутомобила? — запитав је полицајац коме је такође цела ствар била сумњива.

— Наравно. У ствари, оба сам забележила на прозорском стаклу. Знате, управо

**ДЕТЕКТИВИ
АМАТЕРИ
ПОМАЖУ
СКОТЛАНД
ЈАРД**

**Прозор се срушио
и из њога изашао је
аутомобил са
боцама вискија.**

поставио је мета жестоких критика.

— Не знам чему то води! Бићемо затрпани позивима хистеричних жена, пијаних грађана и неваљалих дечака — љутили су се неки полицајци.

**Позови 999
због злочина**

Само годину дана касније морали су да признају да су погрешили. За разлику од становника других градова у свету, Лондонци радо помажу својој полицији.

полицијска кола. Пошто су кола у сталној радио-вези са Скотланд Јардом, телефониста може да види на својој табли која је патрола у том тренутку најближа месту злочина.

Пријаву коју је примио преко телефона 999 и позивни знак најближих полицијских кола службеник записује на посебном формулару. Између пултова дежурних телефониста стално се креће непрекидна трака којом они овако испуњене формуларе шаљу у радио одељење. Тамо један од шесторице спикера позива наведена кола и кад се патрола јави, издикуира поруку.

Обично прође неколико минута од тренутка кад грађанин пријави злочин па до доласка полиције.

Сваком телефонисти стоји на располагању посебна картотека у којој се налази око 24.000 картица моторних возила — несталих, украдених, напуштених или под сумњом да припадају лондонском подземљу. То и није тако велика бројка кад се зна да ово одељење дневно

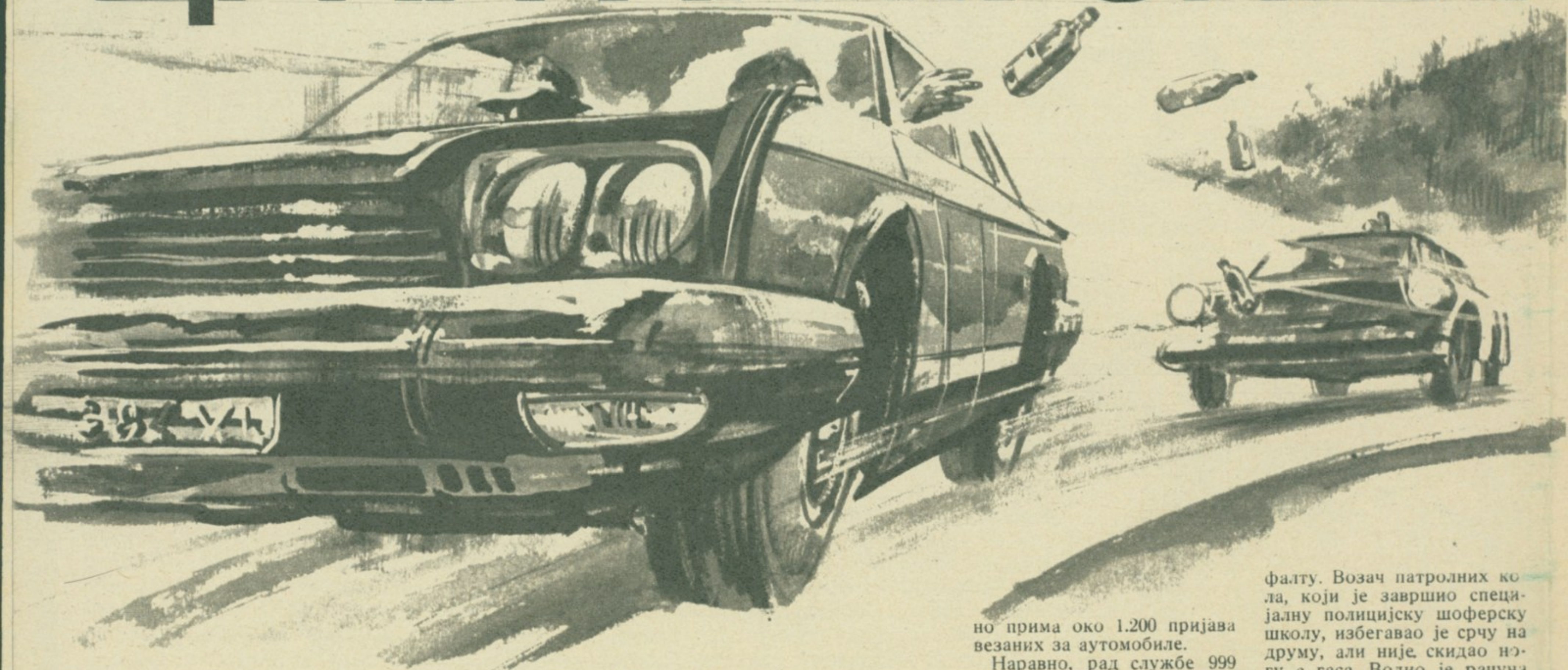
касним посетиоцима натачи бензин. Пред пумпом је стајала велика црна лимузина чији возач очигледно није имао новац код себе јер је хтео да му бензин плати — боцама вискија!

Власнику гараже учинило се то доста необичним, па је одмах позвао полицију, издикуиравши јој број црне лимузине. Скотланд Јард је обавестио најближа патролна кола и лов је почео. Провером је било утврђено да је аутомобил украден.

Осетивши потеру за петам, путници у црној лимузини дали су гас до даске. Казаљка на брзинометру полицијског „тријумфа 2,5 ПИ“ такође је поскочила. Два аутомобила летела су пустим споредним друмом брзином између 130 и 140 километара на час. Гуме су шкрипале, окуке вртоглаво пролетале, али полицијско возило се неумитно примицало.

У једном тренутку, прозор на црној лимузини се спустио и из њега су на друм почеле да излећу боце пуне вискија и да се као бомбе распрскавају на ас-

ЦРНА ЛИМУЗИНА

сам прала прозор када се аутомобил зауставио пред мојом кућом.

**Изненађени
љачкаш**

Кад је сазнао бројеве оба аутомобила, Скотланд Јард је био веома заинтересован. Показало се да је неупадљиво сиво возило било украдено 1/2 часа раније упо-
требљено при нападу на банку. Други аутомобил највероватније је припадао разбојнику који се није надао да га иза прозора на изглед

пусте и тихе улице вребају очи детектива-аматера.

Његово изненађење било је огромно кад је, нешто касније, полиција закуцала на врата и ухапсила га.

Око 400.000 оваквих позива Скотланд Јард прими сваке године. У већини случајева то су лажне узбуне, јер су становници Лондона веома ревносни детективи-аматери који све што им је сумњиво одмах пријављују полицији. Па ипак, сваки десети позив доводи до хапшења, што доказује да грађани пружају Скотланд Јарду неоцењиву помоћ.

Телефон с бројем 999 уведен је 1901. године и одмах

Сва обавештења која се примају преко телефона с бројем 999 стичу се у дугачкој сали зграде Скотланд Јарда у Лондону у којој, у два реда, за пултовима и електронским таблама седе дежурни телефонисти-полицајци. Када грађанин окрене број 999, на једном од пултова пали се црвена лампа. Телефонист узима везу, записује податке које му је грађанин саопштио и одлучује треба ли интервјуисати или не.

Ако је информација важна, укључује електронску таблу са планом Лондона на којој су посебним светлима означена сва патролна

но прима око 1.200 пријава везаних за аутомобиле.

Наравно, рад службе 999 не би могао да се замисли без компјутера који је мозак овог дела Скотланд Јарда. Он „памти“ све адресе, имена, навике и изглед људи из лондонског подземља и доставља обавештења у року од неколико секунди.

**Лов је
почео**

Једног јутра око пола четири, власника гараже у Мидлсексу, области недалеко од Лондона, пробудило је куцање на прозор. Букновно је изашао напоље да

фалту. Возач патролних кола, који је завршио специјалну полицијску шоферску школу, избегавао је сручу на друму, али није скидао ногу с гаса. Водио је рачуна само да се ниједна боца не разбије директно испред точкова његовог аутомобила, јер би их поцепана предња гума при тој брзини одвела право у смрт.

У међувремену, Скотланд Јард је и друга патролна кола обавестио о овој лудости, самоубилачкој трци и полиција је стигла да на време блокира друм испред црне лимузине. Када су кола стала, полицајци су остали без речи: црна лимузина била је пуна кутија са вискијем! Возач и његов помоћник управо су покрали једну продавницу пића кад су приметили да немају довољно бензина...

ЖИВОТИЊЕ КОЈЕ НЕСТАЈУ

ЗАБАВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

За последње две хиљаде година изумрло је око сто различитих врста сисара. Сада изумири једна врста сисара годишње. Научници сматрају да таква судбина чека још око 250 до 300 врста. Представљамо вам најугроженије.

ЦИНОВСКА САБЉАСТА АНТИЛОПА највећа је и најлепша од свих сабљорогих антилопа. Ова данас веома ретка животиња — има их још свега око 600 — живи само у резерватима Луандо и Кангандала, у Анголи. Крзно јој је на горњем делу тела плавоцрне боје с пурпурним одсјајем, док су јој чело и њушка, трбух и део испод репа бели. Предњи део тела јој је крупан, врат дугачак и дебео са гривом од главе до рамена, груди широке а огромни шиљати и ребрасти рогови уздижу се право са врха главе и у полукругу повијају уназад. Поједини мужјаци сабљастих антилопа имају рокове дугачке и до 170 см. Женке имају слабије рокове, светлије крзно и ниже су од мужјака. Ловци их нарочито лове због њихове лепе главе која се сматра за изузетан трофеј.

ПЛАНИНСКА ЗЕБРА била је доласком Европљана у јужну Африку готово потпуно истребљена. Међутим, данас их у резервату у „Националном парку планинских зебри“ и на неким приватним фармама код Градока има око сто. Полако се размножавају јер женка после једногодишње скотности донесе на свет само једно ждребе. Зебра пасе траву као коњ, повучена је и плашљива животиња али исто тако може да буде и ратоборна. Тада се брани и предњим и задњим ногама а хоће и да угризе. Тело јој је упадљиво ишарано белим и црним пругама, које су на боковима веома широке. Домороци тврде да је зебра црна животиња са белим пругама док остали сматрају да је бела а да су јој пруге црне.

Пробудило ме је упорно куцање на вратима. Отворио сам очи и кроз отворена балконска врата угледао плаветнило Калифорнијског залива. Затворио сам поново очи и на мрштио се. Ко куца и зашто? Знају да имам слободан дан. Погледао сам на сат: тачно девет. Куцање није престајало.

Још сањив устао сам и пришао вратима. Отворио сам их и угледао једног од хотелских портира, младог Мексиканца.

— Опростите, сењор. Сењор Телез вас позива у канцеларију. Рекао је да дођете само у гаћицама за купање. Догодила се несрећа — саопштио ми је младић који је, очигледно, желео да разговара. Али, ја климнух главом и затворих врата. Нисам желео сада да слушам појединости, још се нисам сасвим разбудео.

ДЕЧАК СЕ НИЈЕ ВРАТИО

Док сам скидао пијаму размишљао сам шта се могло догодити. Неки од синоћних пијанаца нађен је удављен у базену... Уздахнуо сам и бацио поглед на дугачку плажу: ту је било моје радно место. Ту сам држао часове из пливања хотелским гостима, учио их како да скачу у воду, како да роне, како да употребљавају пераја, маску, вештачка плућа; водио их на

ПРОТИВ СТРАХА И А

И Томи је веровао да је море његово царство па ипак је настрадао

излете до подморских травнатих ливада и башта на спрудовима.

Али најлепше сам се осећао у води касно поподне кад на плажи више није било хотелских гостију.

Директор хотела Ричард Телез био је узбуђен.

— Верне, случај је хитан. Знаш Лохерове, ону младу девојку и њеног брата. Твоји су ученици. Јутрос су отишли сами да роне. Спустили су се до олупине јахте коју су им јуче показао. Дечак се није вратио.

Следио сам се. То је било веома опасно место и увек сам опомињао све своје ученике да не иду тамо без мене.

— Колико је дуго дечак под водом? Када се вратила његова сестра? Који резервоар са кисеоником има? — сипао сам питање за питањем.

— Девојка мисли да је дечак тридесет и пет минута под водом. Има двојструки резервоар. Има ли икаквог изгледа, Верне?

Какво питање! Ко зна какву шансу има човек под водом, човек ван свог елемента. Нисам смео губити ни тренутка. Телез је већ све припремио. Док смо трчали према обали чуо сам како довикује Марији Лохер:

— Верн Граф полази, госпођице Лохер.

Нисам желео сада да видим девојку, нисам имао времена за њено очајање. Међутим, потрчала је за нама. Била је бледа као смрт али невероватно прибрана. Хотелски лекар јој је посаветовао да оде у своју собу, али је она само одмахнула главом.

— Верне, стићи ћете до њега на време? — упитала ме је.

— Да — одговорио сам мада у то нисам много веровао. — Не брините, има ваздуха најмање за још девет минута. Стићи ћу до њега — умиривао сам је. Али, хоћу ли га наћи живог? Или зеленог лица и стакластих очију? Док смо журно ишли ка обали, рекао

сам јој: — Испричајте ми шта се догодило.

— Знате, Стив је хтео да уђемо у олупину. Ја сам се бојала, а он се спустио на доњу палубу и нисам га више видела. Чекала сам га, било је тако мрачно. Ја сам имала само један резервоар са ваздухом...

Кад смо стигли до чамца рекао сам девојци да се врати. Ухватила ме је за руку и прошапутала:

— Будите опрезни, Верне... Молим вас. Видела сам ајкулу...

Директор, лекар и ја ушли смо у чамац. Одмах сам почео да се припремам за спуштање у дубину. Одбио сам Телезову понуду да неко пође са мном:

— Не, сам ћу. Видећемо се за пола сата.

Док сам се спуштао све дубље, знао сам да Телез не схвата зашто сам одбио помоћ. Увек сам свима саветовао да никад не роне сами, а то правило кршио сам свако по подне када сам сам одлазио на купање, па сам га прекршио и

сада, суочен са опасношћу. Бојао сам се сусрета са ајкулом, али још више сам се бојао таквог сусрета у нечијем присуству.

ПОБЕГАО САМ...

Догодило се то у Индијском океану, док сам радио са једном фотографском експедицијом која је снимала под водом. Са мном је тада био и Томи Сатлиф, гњурац без страха који је мислио да је море његово царство.

Недалеко од Суматре, Томи је уловио баракуду. Али, та риба се не предаје тако лако. Повукла је харпун и Томи је кренуо за њом. А ја за њим. Надао сам се да ће Томи прежалити рибу и пресећи канап који је држао харпун, јер баракуда је крварила а дан раније у том крају примећене су ајкуле.

Изненада су се појавиле, њих три. Почео сам да вичем Томију:

— Остави ту проклету рибу! Идемо одавде!

— Спустио сам дечака да бих ајкулу узео на нишан.

— Извадио
сам нож и
чекао плаву
неман.

Али, Томи није пуштао уловљену рибу. Није ју пустио чак ни онда када се прва ајкула устремила на баракуду. Крв је обојила воду црвено и ајкуле су полуделе. Запливао сам ка Томију, али пред собом сам видео само комешање тела у црвеној води. Негде у средини тог клупка налазио се Томи само с копљем заривеним у баракуду.

Побегао сам на површину, у безбедност чамца. Колико сам пута отада говорио себи да ништа нисам могао учинити и био сам у праву. Заиста ништа нисам могао учинити, али постојало је још нешто и то сам само ја знао. Чак и да сам му могао помоћи, опет бих побегао. Бојим се ајкула.

Док сам се сада спуштао у дубину покушавао сам да не мислим на оно што се догодило пре више година. Пред очима ми је играло Маријино бледо лице. Стивова смрт потпуно ће је сломи. Знао сам да сем њега нема никога више јер су им пре две године родитељи настрадали у аутомобилској несрећи. Само да дечак још има ваздуха...

НЕМАН ВРЕБА

Прилазио сам олупини јак те „Далеки принц“, која је потонула пре годину дана и која је већ постала саставни део мора. Сва је била обрасла алгама и морском травом. Наједном, угледао сам ајкулу. Била је три метра дугачка. Можда није људождер, покушао сам да смирим сопствени страх. Али, шта та становница спрудова тражи крај те олупине? У води није било ни капи крви. Па ипак, ајкула се није мицала од олупине. Шта ју је привукло овамо?

Водена струја високо је подигла морску траву израслу на олупини и више нисам видео ајкулу. Нека само оде, помислио сам. Погледао сам на сат: 9,27. Ако тај дечак има ваздуха још бар за минут, биће то право чудо. Осврнуо сам се на све стране, ајкуле није било. Вероватно се сакрила у морској трavi.

Једно је било сигурно: три метра дугачка ајкула није могла да уђе у јакту. Упалио сам батеријску лампу и ушао у јакту. Познавао сам је већ као сопствену кућу, толико сам често долазио. Спустио сам се до кабине и пролазећи крај прозора обрисао сам окно руком и погледао: тамноплава ајкула није отишла.

У двема кабинама није било дечака. У једном тренутку резервоар ми је закачео врата и ја сам се уплашено тргнуо. Смири се, рекао сам себи, уплашен си

као дете у мраку. Ајкула ти овде не може ништа. Али зашто онда не одлази?

КРВ У ВОДИ

Салон је био празан. Није ваљда у просторији са машинама? Гурнуо сам копљем врата која су водила у ту малу просторију и осветлио је лампом. Крај дизел-мотора лежао је дечак, Стив Лохер. У светлости лампе угледао сам црвену траку. У води је било крви.

На дечаковој левој руци била је дубока посекотина. Мора да га је ухватила паника кад се озледио па није успео да нађе излаз из олупине. Лудо дете! Јасно, ајкула је осетила мирис крви и сада ће ту чекати до судњег дана.

Опицао сам дечака. Тело му је било хладно. Погледао сам његово лице кроз маску. Очи затворене. Из његовог испусног вентила нису излазили мехурови. Изнео сам га у ходник и причврстио резервни танк са кисеоником за дечакову цев и силом покушавао да му кроз ститснуте усне утерам нешто ваздуха у плућа. Крв је и даље цурила из његове ране. То значи да је жив! Не би крварио да је мртав!

Окрнуо сам га на трбух и почео да му масирам грудни кош. Ништа. Да ли је сувише касно? Да ли се бескорисно излажем опасности? Погледао сам кроз отвор који је водио на палубу. Плава неман је била ту. Да је дечак мртав могао бих да га оставим и одем. Али, то би значило побећи. То би значило поново доживети исто што и са Томијем Сатлифом. Морам изнети дечака на површину до лекара.

Наједном, појавио се је дан мехур... Затим други... Дечак је дисао. Слабо, али дисао је. Нешто морам урадити с дечаковом руком. Можда ћемо успети да преваримо стару плаву неман. Оставио сам дечака у ходнику и из прве кабине узео чаршав, одцепио један дугачак комад и њиме преврио рану на његовој руци. Ставио сам му појас за спасавање, узео га под мишку и пошао ка палуби. Пази, ајкуло, Стив и ја долазимо!

НА НИШАНУ

Ајкула је била ту. Оставио сам дечака и пуцао на неман. Очи су јој се избегле од изненађења и страха и она је у тренутку нестала. Узео сам поново дечака понадавши се да се ајкула неће вратити. Али, знао сам да ми је нада — узалудна. И те како ће се

вратити јер у води има крви.

Полако, само полако. Овде сам био и раније, то ми је као кућа. Више од куће, то је моје царство. Али, и Томи је мислио да је море његово царство, а ето шта му се догодило. Стиве, јеси ли се икада уплашио ајкуле? Знаш ли шта је то страх? Јеси ли знао да је твој учитељ пливања кукавица? Ниси? Е, па, јесте. Све је годинама успевао да превари, сем самога себе. Не верујеш? То не би поверовали ни Телез ни твоја сестра. Можда ћеш се у то ускоро уверити.

Нисам смео брзо да се пењем ка површини. Могао сам да потпуно надувам дечаков појас и он би као чеп излетео на површину. Али, ајкула би се муњевито устремила за њим јер ове немани најрадије нападају плен на површини. Тиме бих спасао само себе. Неман се, као што сам и предвиђао, убрзо вратила и стала да кружи око нас. Пустео сам дечака и узео ајкулу на нишан. Застала је, а ја сам поново ухватио Стиву испод мишке. Завој се одвезао, у води је опет било

крви. Ох, не! Зар није довољно невоље, зар је морало још и то да се догоди?

Ајкула је, кружећи, стигла на само метар од нас. Ударац њеног репа ме је омамио и ја умало нисам повукао ороз. Не, из положаја у којем сам се налазио то би било бескорисно. Имао сам само још један харпун и морао сам га корисно употребити. Само да крв не привуче нове ајкуле.

У том тренутку очајања схватио сам да је мој највећи непријатељ страх и да ми је теже да се ослободим њега но ајкуле. У једном тренутку чак сам помислио да оставим дечака, ајкула би тада мене оставила. Не, нипошто! Каква си бедна кукавица? Зар ти Томијева смрт није довољна? У реду, Стиве, победио си. Сачекаћемо нас двојица прави тренутак.

Вукући дечака стигао сам до на два метра од површине. Кроз воду се назирало плаветнило неба и ја сам се осетио сигурнији. Ајкула је и даље кружила око нас. Циљао сам пажљиво и харпун ју је погодио право у око. Пустео сам дечака, излетео на површину, довик-

нуо онима у чамцу да ми је потребна помоћ и одмах поново заронио. Ајкула се бацакала у води пуној крви, а онда се наједном умирила. Знао сам шта долази: у смртном грчу навалиће још једном.

Повукао сам вентил, надувао дечаков појас за спасавање и он је излетео на површину. Извадио сам нож и чекао плаву неман којој је харпун вирио из десног ока. Видео сам њен бели стомак. Осетио сам ударац по грудима и раменима. Замахнуо сам ножем и ударио...

Помогли су ми да се попнем у чамец. Лекар је био нагнут над Стивом. Погледао сам своје груди, низ њих је текла крв. Лекар ме је упитао шта ми је.

— Ништа, само огреботина. Како је дечак?

— Мислим да ће све бити у реду. Само, мораће да прими трансфузију. Изгубио је много крви.

Узео сам цигарету коју ми је пружио Телез и док сам пушио одлучих да никоме нећу рећи за овај сусрет са ајкулом.

Верн Граф

ХОТАР СТРАШНИ

ТАЈНЕ БАЧКОГ СРЦА

П ролеће 1941. затекло ме је потпуно неспремног и збуњеног. Од једном сам престао да носим камење у џеповима, чак сам занемарио и праћку без које ми се иначе живот чинио празан и немогућ као ловцу без пушке и пецарошу без реке. У школи сам нагло постао расејан и непажљив. Морао сам себи да признам оно што би сваком другом да је чуо изгледало смешно и недорасло, а мојим вршњацима чак и кукавички: да сам заљубљен у девојчицу Дацу и да ми је њено друштво пријатније од свега на свету!

И ЛЕПО И МУКА

Становала је преко пута моје куће и имала једанаест година као и ја. Њен старији брат био ми је пријатељ и то ми је омогућавало да у њиховом дому будем свакодневно. Они су били досељеници из Београда што је у мојим очима увећавало важност међусобног пријатељства, а сем тога њихов стан је увек пријатно мирисао на зрна пржене кафе која се у то доба ретко пила у мојој улици. Даца је личила на слику анђела чувара који сам негде видео, па иако нисам знао да ли су анђели заправо мушког или женског рода, веровао сам да ни они не могу имати милеје лице ни топлије очи него што има Даца кад се каткад смеши на мене.

И тако је у заједничким

ДАЦИНЕ СУЗЕ

Све док су ме сматрали за »мамину мазу«
нисам могао ни помишљати
на некакав љубавни роман,
па сам гласно изјавио да
ћу сутра, жив или
мртав, изазвати
учитеља!

У мртвој тишини зачангрљала је моја оловка низ клупу. Учитељ црвен као рак пошао је према мени.

УЗ ГЕНЕРАЛОВ ГРАМОФОН

Кад смо се зауставили пред прозором, грамофон је свирао песму коју и данас памтим:

»Разбила се чаша из које смо вино пили,
открила се љубав наша
коју смо ми крили...«

Иако до тог тренутка ни Даца ни ја нисмо окусили ни вино ни љубав, нити смо знали зашто су те речи тако често у лепим песмама, погледали смо се дуго и значајно и ја сам хтео да пропаднем у земљу од црвенила које ми је запалило образе. Не знам како се она осећала у тим тренуцима, али сам после данима мислио о томе и питао се да ли смо ми тада у ствари прећутно признали да водимо љубав и ако јесмо, што даље треба чинити.

Престао сам једно време да одлазим код ње очекујући неки тајни знак али не стиже ништа. Како ни љубав није утрнула, одлучио сам да напишем једну песму, прву у свом животу. За чудо нисам успео да јој дам риме, иако је у њој било песничких вапаја довољних за три заљубљена дечака. Сматрао сам да је најлукавије да песму, написану крупним штампаним словима на коцкастом листу школске свеске, бацим преко плота у њено двориште, и то на стазу којом треба да прође одлазећи у школу.

Све је било учињено на

најбољи начин, али је остало без одговора. Мучило ме питање да ли је она подигла лист хартије или је то можда учинио неко други. Кад сам предвече истог дана провирио у њено двориште хартије није било, али о томе никад нисмо проговорили. Тако је тај први покушај да изјавим љубав остао неуспешан.

МОРАМ У ЈУНАКЕ

Састајали смо се и даље у игри, али ја сам постајао све немирнији и стрепећи да она ништа не зна о мојим осећањима и да ми се оне вечери, уз грамофонску музику, само учинило да смо се зближили.

Био сам веома несрећан јер сам схватио да нисам одмакао даље од почетка. Како се уопште може водити љубав на овом свету ако се она не изјави? Значи, то треба неизоставно учинити, али кад и како, и шта ако ми се наруга? Сто пута сам понављао у себи, а затим и викао на усамљеној обали Саве: »Дацо, ја те волим!«, али кад је требало да њој то кажем, уста су ми постајала сасвим сува, па се изјавила одлагала из дана у дан.

Ускоро, запричао сам се пред њом са својим друговима о несташљукима у школи

На своју »срамоту«
нисам могао да се похвалим да мушки подносим пацке јер ниједну у свом животу још нисам заслужио. Сви су повикали да сам мамина маза и да се плашим учитеља и његовог трсковца као живе ватре. Запретило је да ми се сроза углед, поготово у Дациним очима које су ме гледале, чинило ми се, са нарочитим сажалењем. Узбуђено сам повикао да ћу сутра кад почне час намерно изазвати учитеља да ме казни пацкама.

Мој предлог допао се друштву, које је чак било спремно да се клади да ли ћу бити у стању да одржим обећање. Али, мене је интересовала само Даца и ја сам је немо преклињао да схвати да ћу сутрашњи подвиг учинити само због ње.

Сутрадан, у школи, другови су само ишчекивали хоћу ли испровоцирати строга учитеља с којим се заиста никад нисам замерио и који ме је сматрао за добро дете.

За време предавања владала је увек савршена тишина, па сам у грдној муци одлучио да је нечим нарушим и тако се домогнем пацки. Одраније сам знао да се оловка гласно котрља ако се спусти низ струму клупу, па је тако план испало врло једноставан: у мртвој тишини зачангрљала је

моја оловка... Укочен од страха и стида пустио сам је да се котрља све до краја, док ми није пала у крило.

Учитељ ме је пресекао леденим погледом, али знајући да никад нисам заслужио казну, опомену ме је да боље припазим на своју оловку.

Час се наставио, а другови су ме радознало гледали. Шта ће рећи Даца кад чује да нисам успео? Морам поновити читаву операцију. Оловка је поново заклопала, што је било довољно да ми учитељ, запрепашћен и црвен као рак, нареди да испружим дланове и опали по њима две такве пацке да ми је бол продрио до пета.

Кад сам се опоравио од врелих удараца, које никад нећу заборавити, погледао сам победнички по разреду. Знао сам да ће Даца чути, још пре него што се састанем с њом, да сам одиграо јуначку улогу. Сад ништа више неће стајати на путу да јој изјавим љубав.

Чувши о свему Даца ме је радосно похвалила, али ја и после тога нисам умео да изјавим љубав.

Тада је дошао рат. Окупација. Свакојака страдања. Дацин отац добио је наређење да као дошљак за 24 часа напусти Сремску Митровицу и с породицом пређе у Мачву. Био сам запањен хаотичном брзином догађаја. Даца је седела на колама препуним ствари и тужно посматрала све нас који остајемо. Опраштали смо се без речи, а кад су кола кренула ја сам одједном потрчао за њима и повикао плачним гласом.

— Дацо, ја те волим — Махнула ми је и такође кроз сузе одговорила, али се њен глас изгубио у шкрипи точкова. Нисам знао да су се тада заувек склопиле корице мог првог љубавног романа.

Петар Милошевић,
кустос,
Народних хероја 2,
Сремска Митровица
(Хонорар: 250,00.— дина)

НАЈЛЕПША ЉУБАВНА ПЕСМА

Где је Марија

Но зна где је сада
моја Марија?

Има једна ливада
зелена
и пољски.

У пољску се можда одла.

Но зна где је Марија?

Раскрише сеоско.

Ноћ је. Шуми леска.
Ситији бела од месеца
и звезда.

Марија!

Кад би знала
ноћ моју без звезда,
да ли би бар
једну сузу испустила?

Бар једну сузу, Марија!

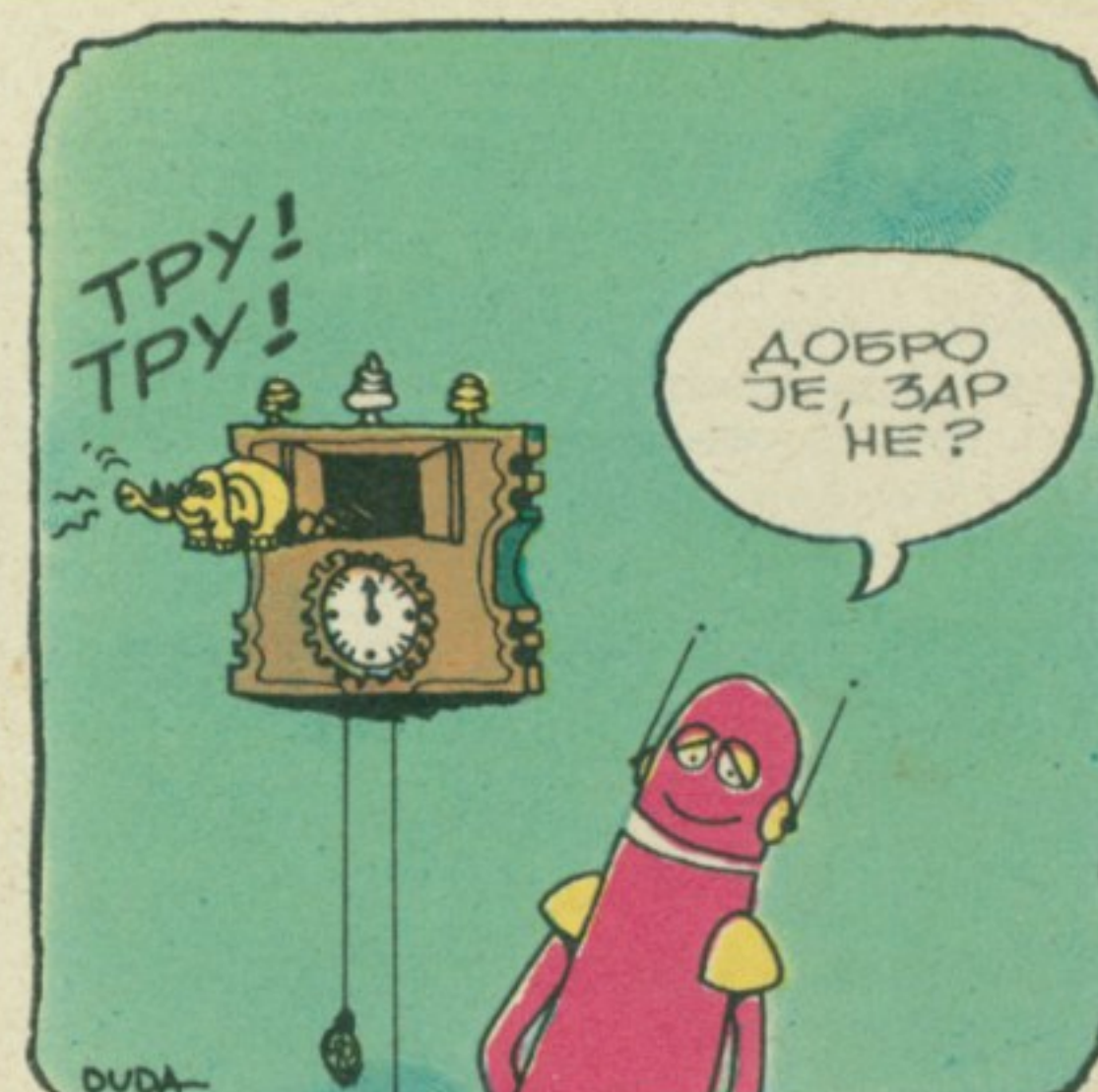
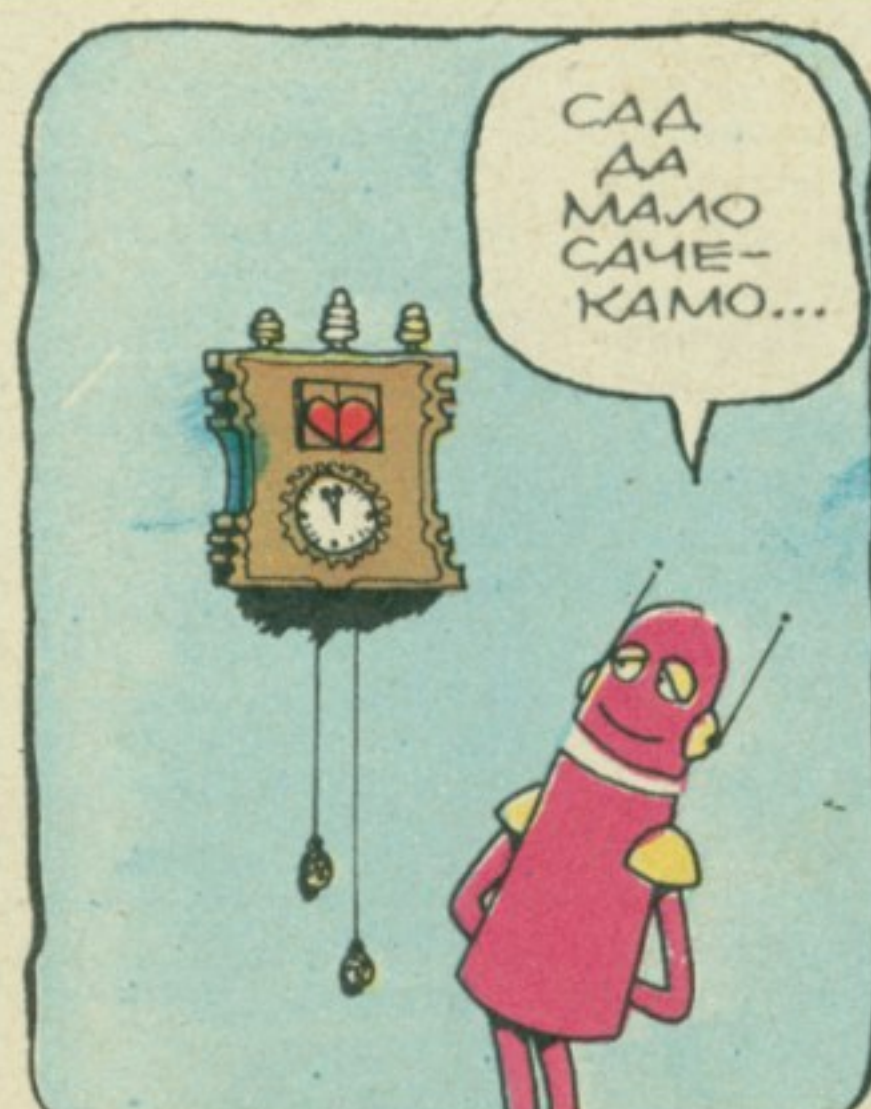
Бранко В. Вукић
(1925)

БИМ и БУМ

JOE MUSIAL

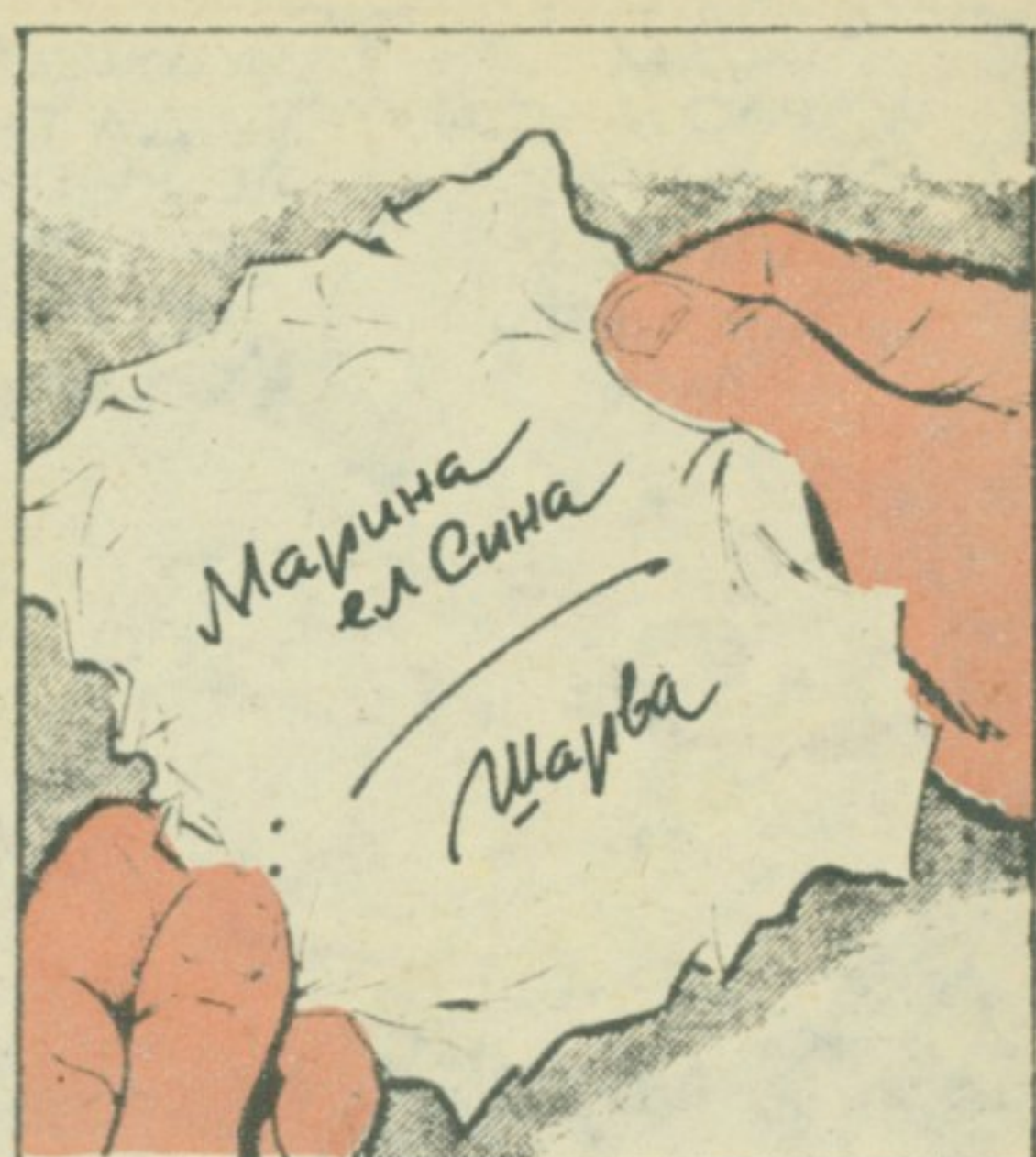

ШРАФКО

ДА!
ОВО
ЈЕ НОЖ
МОГА
СИ-
НА!

АЛИ,
КАКО
СТЕ
ВИ...
?

МИРИ ЈЕ НА-
ЛОЖЕНО ДА
ВАМ ГА ДО-
НЕСЕ...

...ЗАЈЕДНО
СА УСЛОВИ-
МА ОТ-
КУПА!

АХМЕД...
КИДА ПО-
ВАН?

БЕЗ ОБЗИРА ШТА МИ
ОТМИЧАРИ ПОРУЧУЈУ,
ЈА ЋУ УЗЕТИ СТВАР
У СВОЈЕ РУКЕ И...

ТО НЕ БИ
БИЛО МУД-
РО!

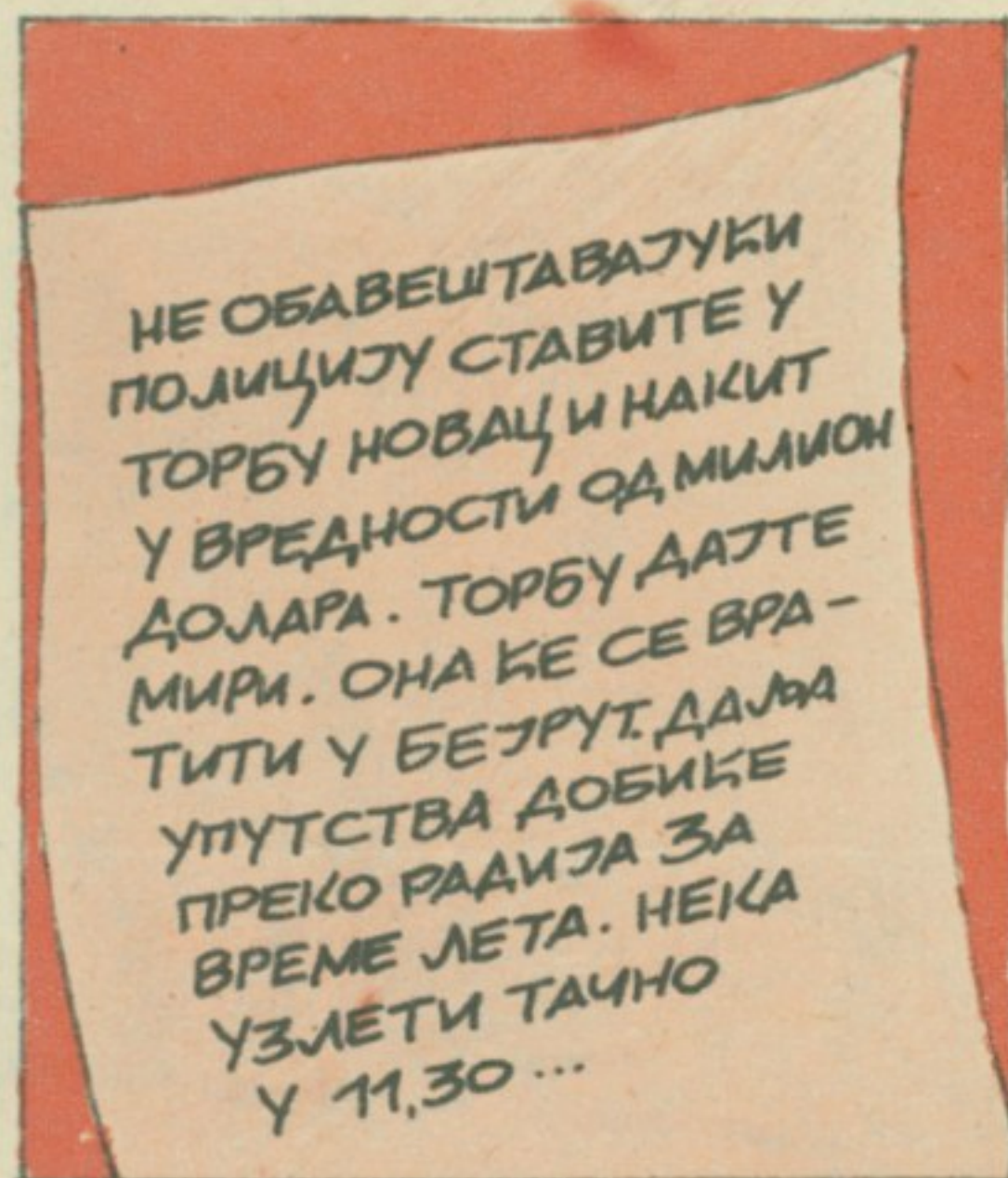
НЕ ОБАВЕШТАВАЈУКИ
ПОЛИЦИЈУ СТАВИТЕ
У ТОРБУ НОВАЦ И НАКИТ
У ВРЕДНОСТИ

ОТМИЧАРИ СУ У
СТАЊУ ДА УБИЈУ
ВАШЕГ СИНА
АКО ИХ НЕ
ПОСЛУША-
ТЕ!

МОРАТЕ СТАВИТИ
ОТКУП У
ОВУ ТОР-
БУ И ПО-
ВЕРИТИ
ЈЕ
МЕНИ!

НЕ ОБАВЕШТАВАЈУКИ
ПОЛИЦИЈУ СТАВИТЕ У
ТОРБУ НОВАЦ И НАКИТ
У ВРЕДНОСТИ ОД МИЛИОН
ДОЛАРА. ТОРБУ ДАЈТЕ
МИРИ. ОНА ЋЕ СЕ ВРА-
ТИТИ У БЕЈРУТ ДА ЋА
УПУТСТВА ДОБИЈЕ
ПРЕКО РАДИЈА ЗА
ВРЕМЕ ЛЕТА. НЕКА
УЗЛЕТИ ТАЧНО
У 11,30 ...

МОРАМО СЕ
ДРЖАТИ ЊИ-
ХОВИХ УПУТСТВА,
ЕКСЕЛЕН-
ЦИЈО!

У ПРА-
ВУ
СТЕ,
КОРИ-
ГАНЕ,
АЛИ...

ДА ЛИ СТЕ СИГУРНИ
ДА ЋЕ ОНИ ОСЛОБОДИТИ
МОГ СИНА ИАКО ИСПУНИ-
МО СВЕ ЊИХОВЕ ЗАХ-
ТЕВЕ?

НИ-
САМ!

МОРАМО СПА-
СТИ АХМЕДА!
ЕВО, ОТКУП
ЈЕ У ТОР-
БИ!

УЧИНИЋУ
СВЕ ШТО
МОГУ!

А МОЖЕТЕ ЛИ ИШ-
ТА ДА УЧИНИТЕ,
ФИЛЕ? МИ ПОЈ-
МА НЕМАМО
ГДЕ ДРЖЕ
АХМЕДА!

САЧЕКА-
ЋЕМО
ЊИХОВА
ДАЉА НА-
РЕЂЕЊА...

...И ТАДА
ОДЛУЧИ-
ТИ ШТА
ЋЕМО!

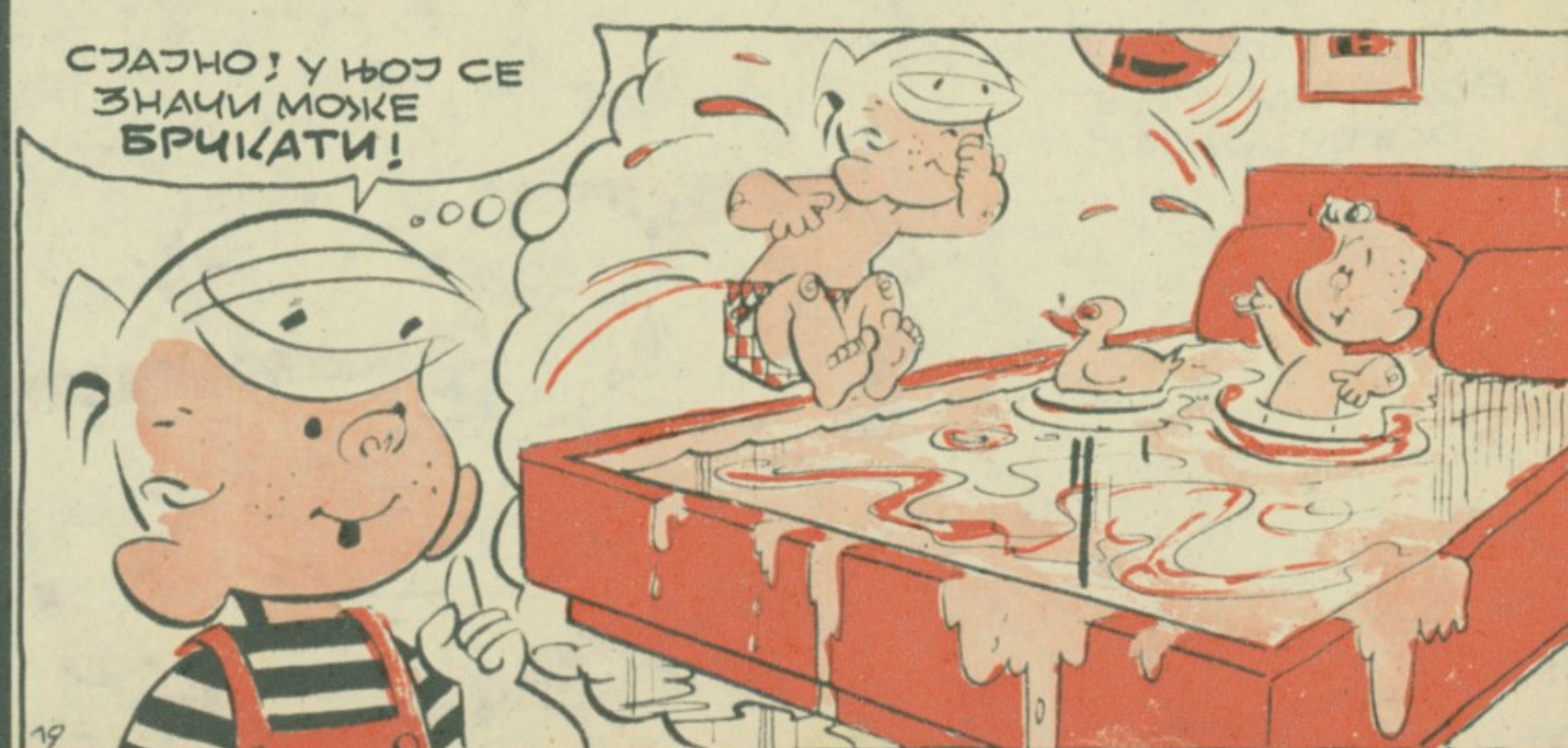

Дрнис: ВОДЕНА ПОСТЕЛЈА

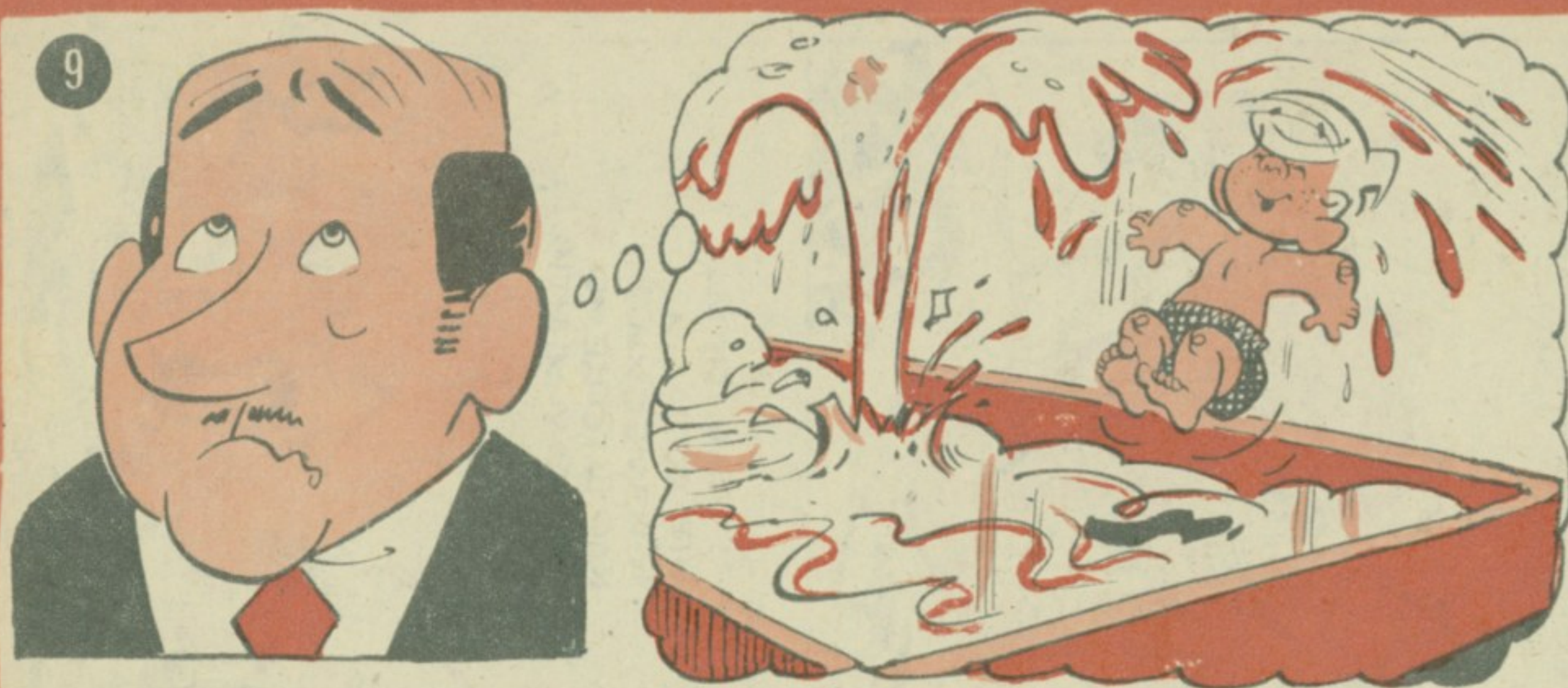
МНОГА ХРАБРА СРЦА
СПАВАЈУ У ДУБИНАМА...

Продница Безвезик

КАДА СЕ ВРАТИО
КУКИ НАЛЕТЕО
ЈЕ НА...

...РАЗНЕ НЕП-
РИЗАТНОСТИ.

И ЗАТО ЈЕ ДОШАО НА
ИДЕЈУ ДА „СЛОГУ“ ТРЕ-
БА МОДЕР-
НИЗОВА-
ТИ...

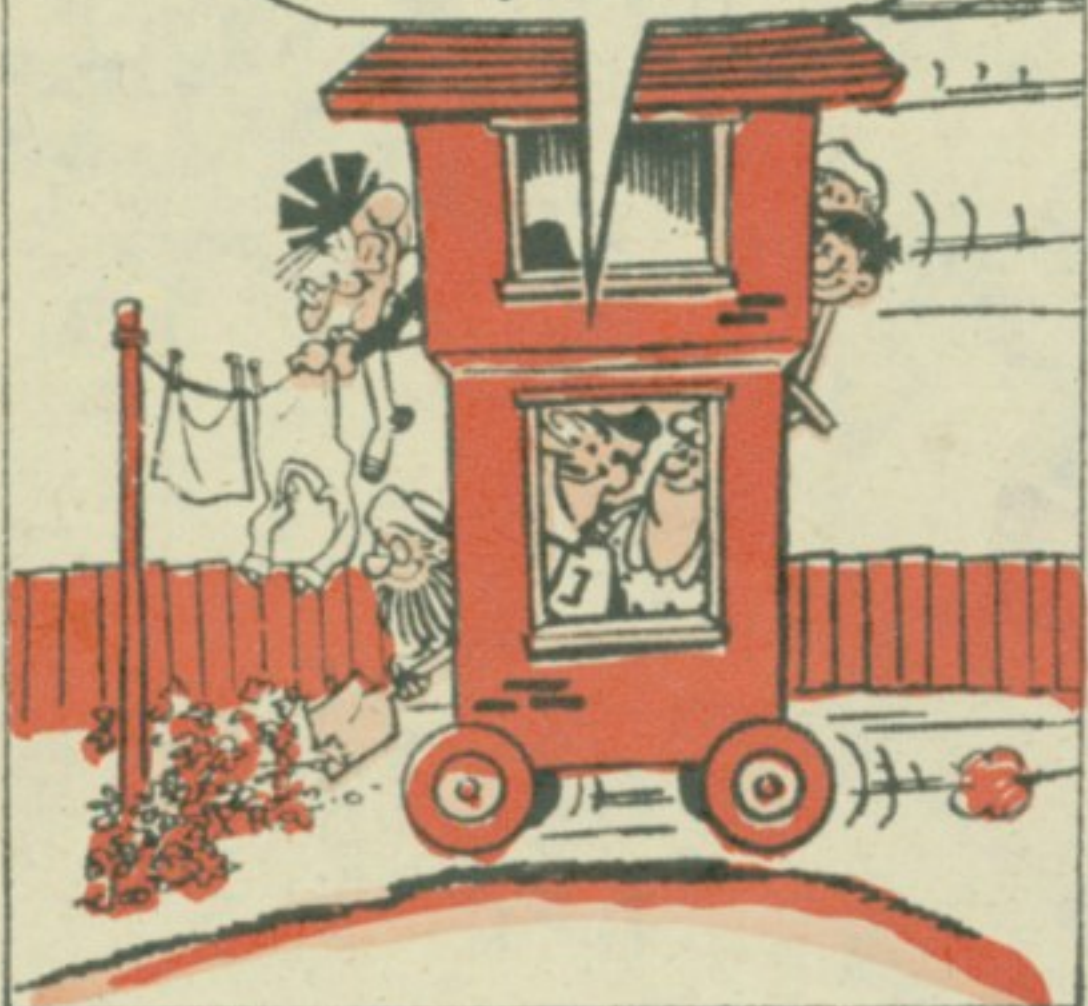
САД НИКО НЕ
ТРЕБА ДА РА-
СИПА СНАГУ!
СЕДИМ У КУ-
КИ И САМО
ПРИТИСКАМ
ДУГМЕ!

АКО
ЖЕЛИШ
ДА ПРОС-
ПЕШ СМЕ-
КЕ ИЛИ
БЕРЕШ
ЈАБУКЕ...
ЛЕПО ПО-
КРЕНЕШ
КУ-
КУ!

А ОНДА СЕ ВРАТИШ
ДА ОКАЧИШ РУБ-
ЉЕ!

АЛ' КРОМПИР
ИПАК МОРАМО
ДА КОПАМО
РУКАМА!

ЗАТО ЈЕ ТАТА ПОСТАВИО
И МЕХАНИЧКЕ РУКЕ...

ЈА
'ОКУ
ЈАБУ-
КЕ!

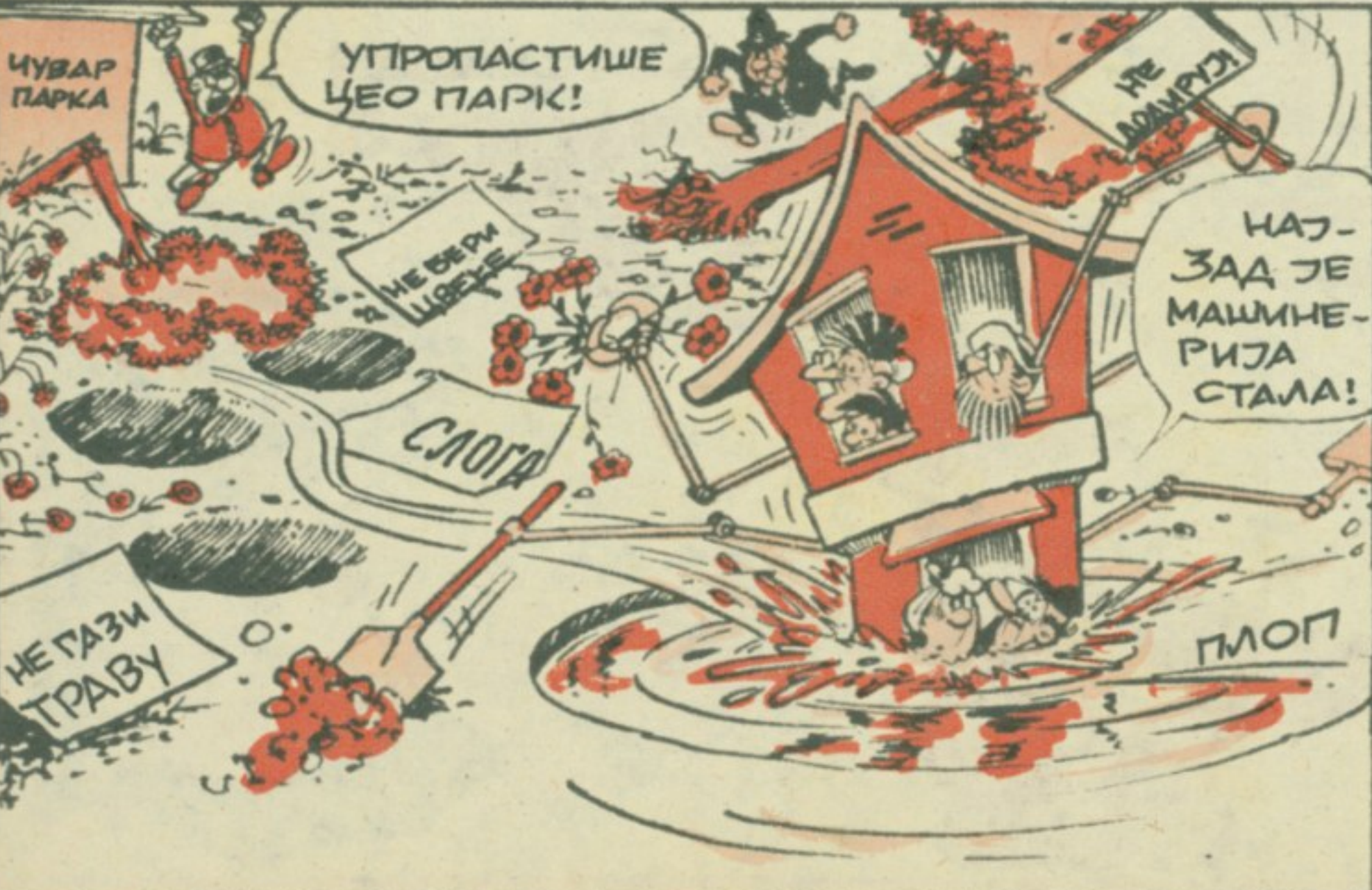
ЈА ДА
ПРОС-
РЕМ
СИТНЕЖ!

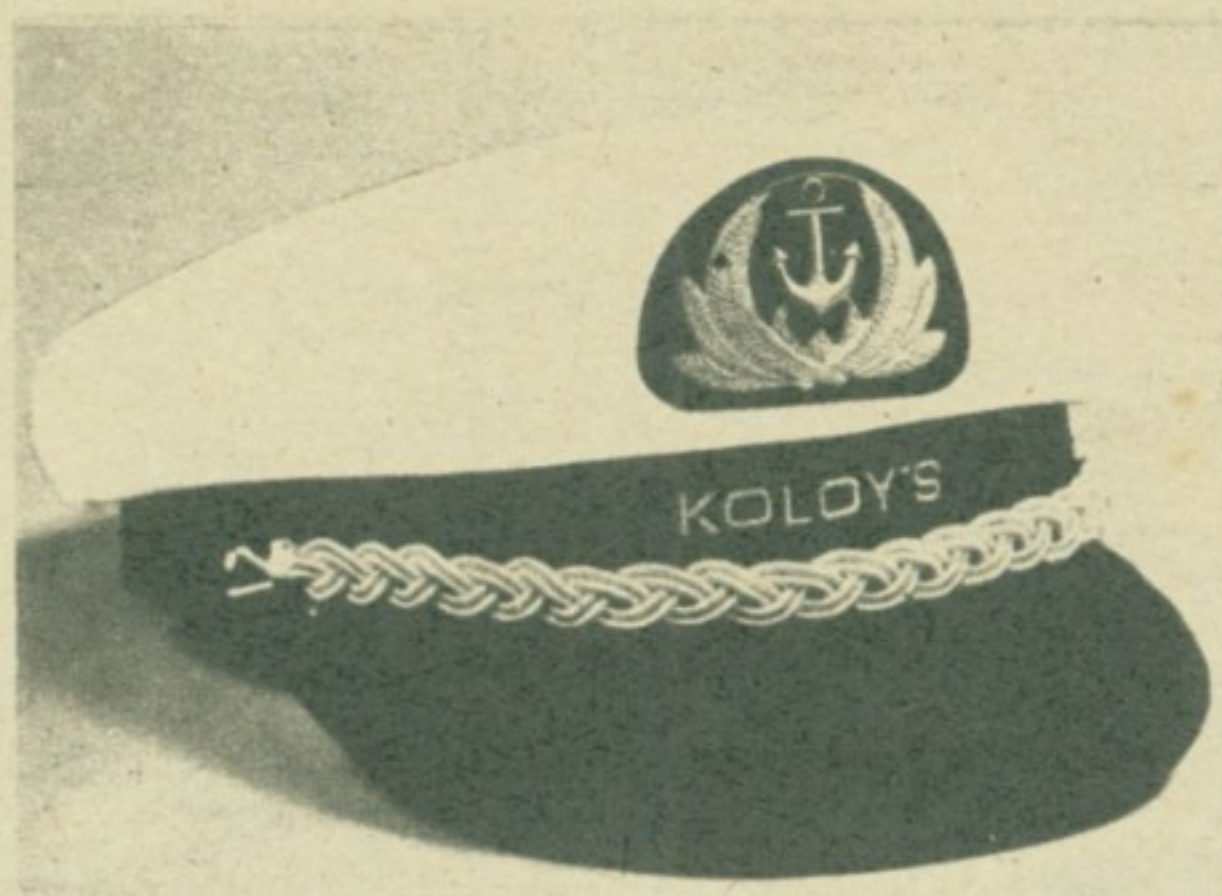
ДА ИЗБА-
ЦИМ СМЕ-
КЕ!

НЕ СЌУ
ДУГМАД
ОДЈЕДНОМ!

НЕ МОГУ
ДА ЗАУС-
ТАВИМ!

желите ли албум KOLOY'S морнарице?

ПОПУНИТЕ ДОЊУ НАРУЏБЕНИЦУ И МИ
ЋЕМО ВАМ АЛБУМ ПОСЛАТИ ПОУЗЕЋЕМ,
ТЈ. ПОШТАР ЋЕ ВАМ ДОНЕТИ АЛБУМ И ВИ
ЋЕТЕ МУ АЛБУМ ПЛАТИТИ. ЦЕНА АЛБУМА
KOLOY'S МОРНАРИЦА: 10,30 ДИНАРА
ОДЈЕДНОМ МОЖЕТЕ ПОРУЧИТИ
ВИШЕ АЛБУМА.

Kolinska Љубљана

НАРУЏБЕНИЦА

Молим да ми пошаљете поузећем албум морнарица по
цени од дин. 10,30 за комад.

(Укупно ми пошаљите _____ албума по горњој цени.)

Адреса: _____

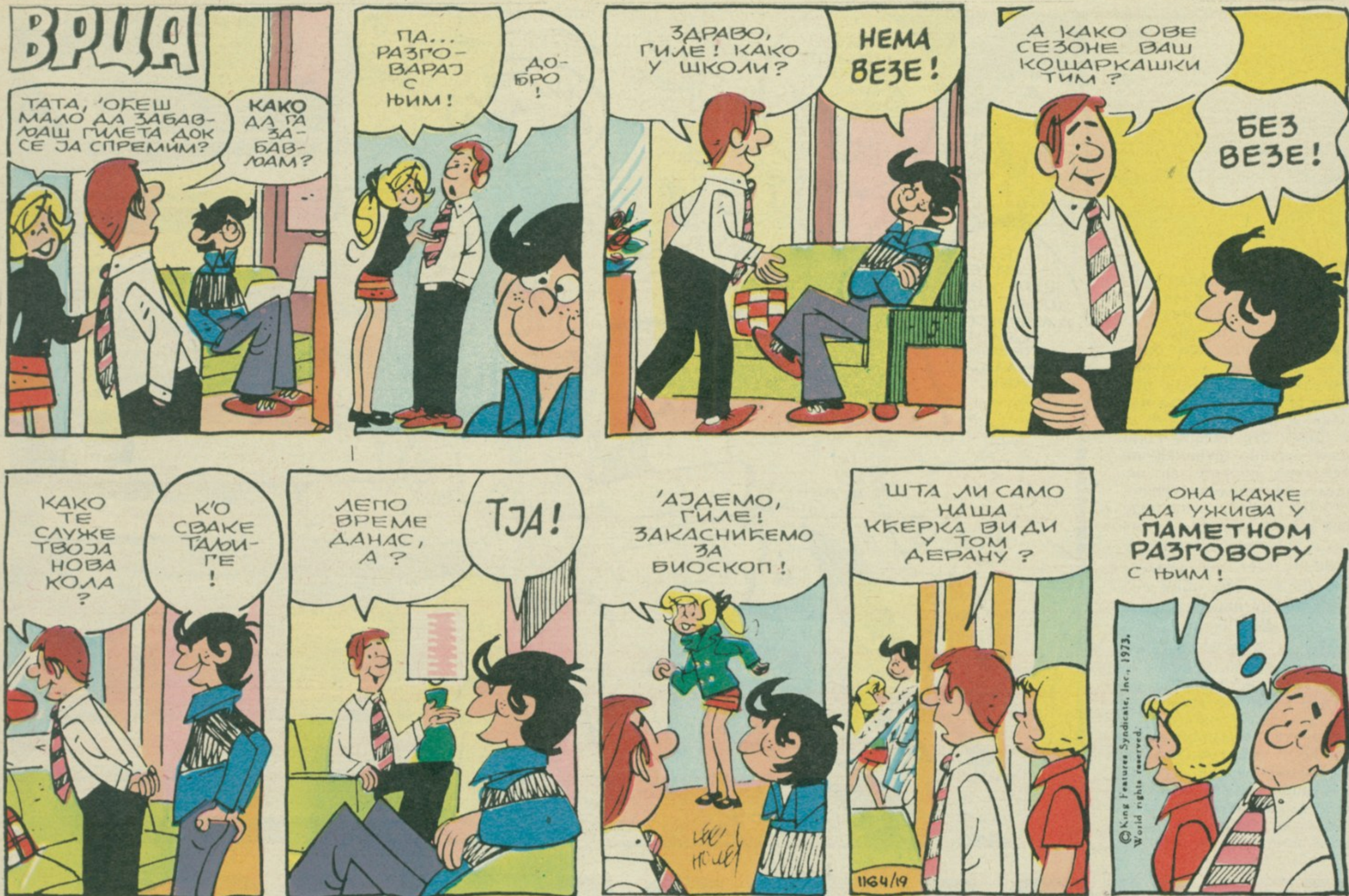
Име и презиме _____

Пошт. број и место _____

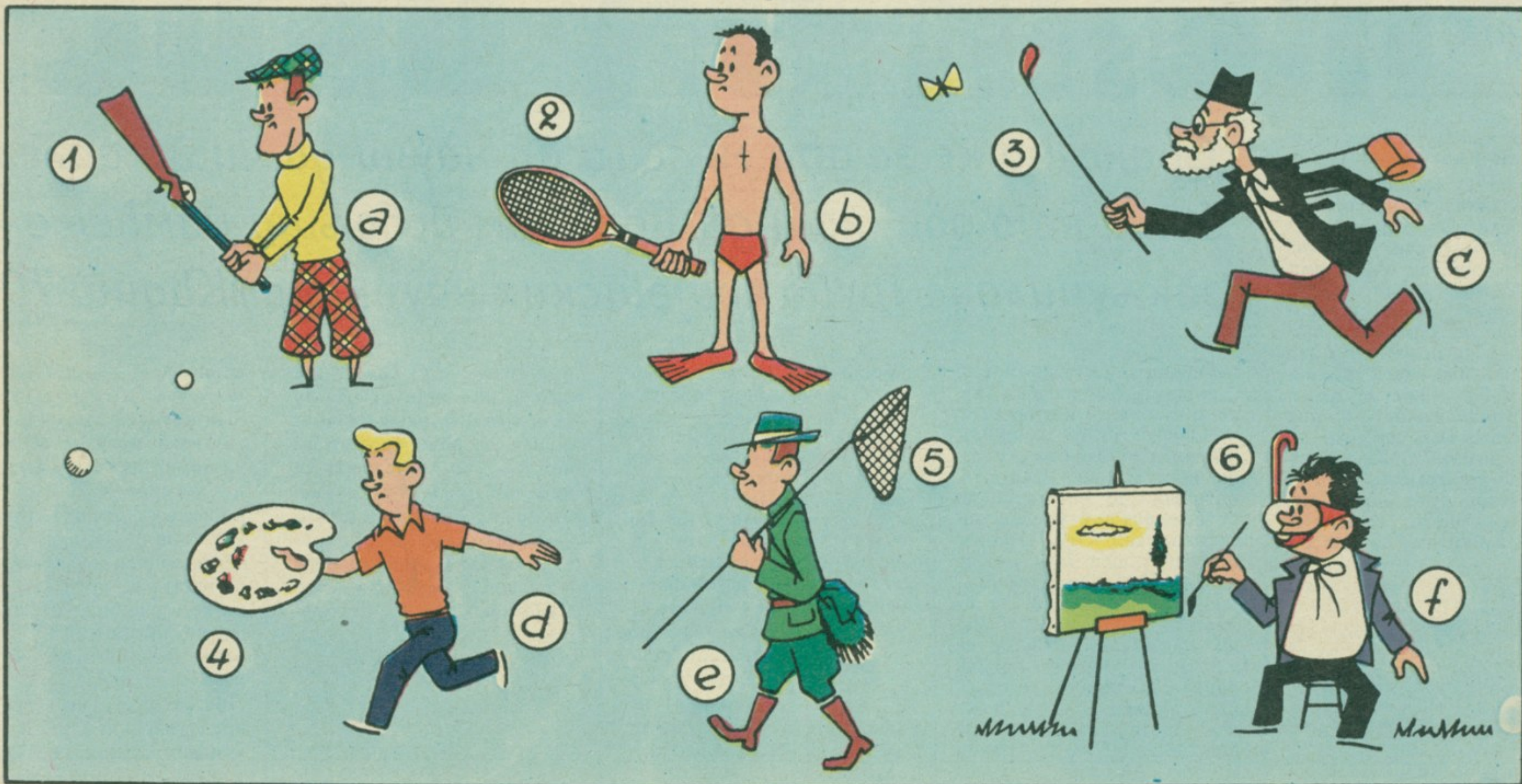
Улица _____

Попуните писаћом машином или великим
штампаним словима! Пошаљите на адресу: KOLOY'S
МОРНАРИЦА, 61111 Љубљана, п. п. 8

Потпис _____

ИЛУСТРАТОР ЈЕ ПОГРЕШИО

Ових шест особа на нашем цртежу слободно време проводе
упражњавајући различите хобије. На жалост, наш илустратор у
журби је измешао њихове реквизите па је тако играчу голфа који
је обележен словом а нацртао пушку (1) уместо ???
Покушајте да сваком од њих дате реквизит који му припада.

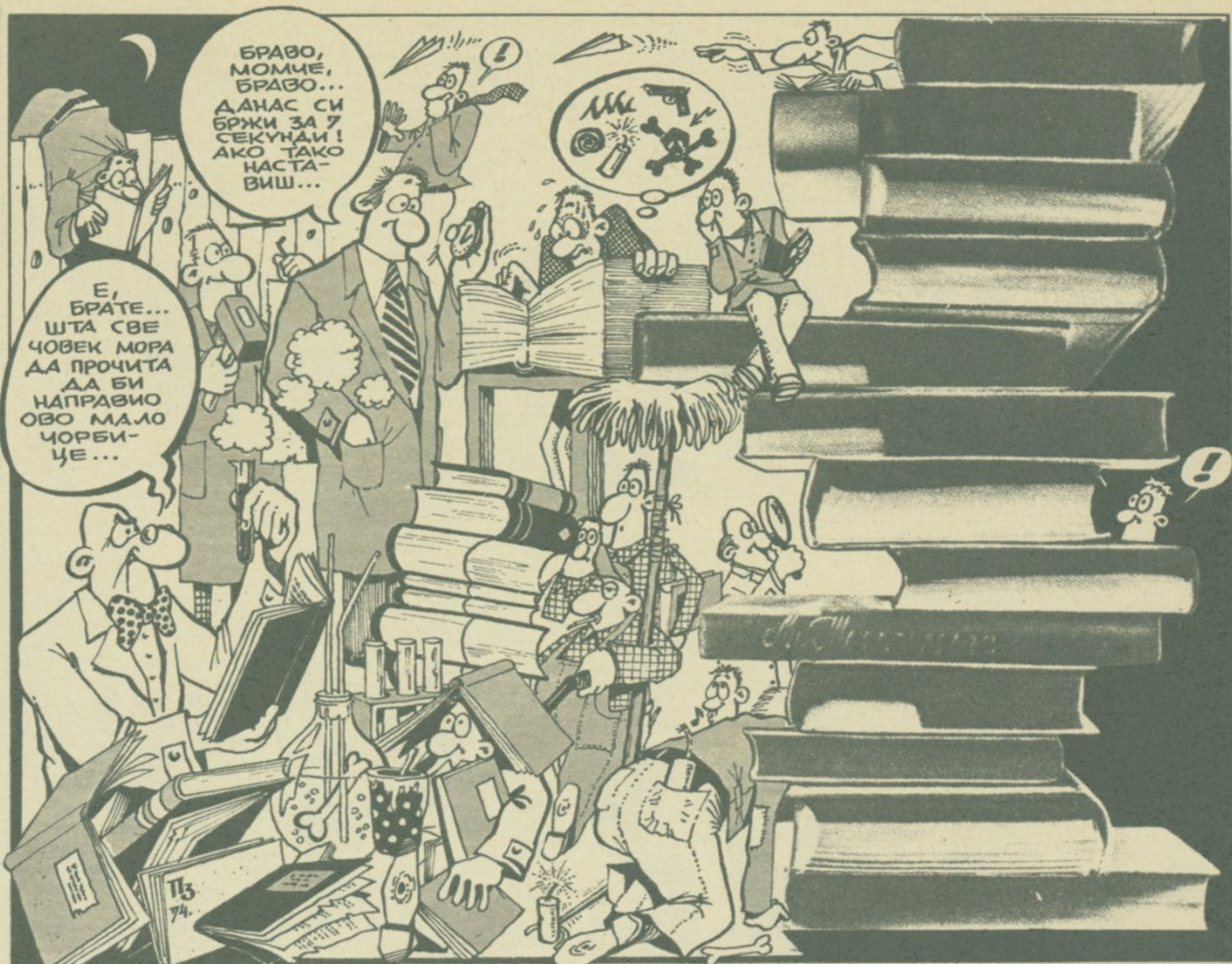
ОДГОВОР:

Играчу голфа (а) припада палица (3); гључу (б) — маска за
губрање (6); ловцу на лептире (с) — мрежа за хватање лептира (5);
тениском играчу (д) — рекет (2); ловцу (е) — пушка (1)
(1) — палица (3); (4) — мрежа за хватање лептира (5);

НОВОСТ ЗА НАУЧНИКЕ И ИНЖЕЊЕРЕ

Да би један научник, хемичар, рецимо, могао да прати само десети део онога што се збива у његовој струци, он треба да прочита дневно — двеста чланака! У истом положају су и други стручњаци. Годишње научно-техничка литература порасте за око шездесет милиона страница! Шта ће бити за педесет година кад се у данашње море информација улије педесет још снажнијих бујица. Јер, обим знања у науци повећава се за 3 одсто сваке године.

Па, за то постоји електронски мозак, рећи ће неко. То је истина, али рачунар не може стваралачки да схвати оно што је „прочитао“ и запамтио. Како ће с том гомилом информација изићи на крај научници и инжењери? Група „Квант-70“, састављена од совјетских научника поставила је себи за-

ШКОЛА ЗА БРЗО

датак да то испита. Теоретски и практично.

Групу су сачињавали људи различитих професија и старости и они су сами на себи проучавали реакције. Сви су они, по одређеним упутствима, учили да читају брже. После дугогодишњег истраживања објављени су резултати. Главни закључак гласи да свако од нас може за месец и по-два, вежбајући два пута недељно, научити да чита далеко брже него што је уобичајено. Просечно за три пута брже. При том су многи „ученици“ боље запамтили прочитани текст.

НЕ
МИЧИТЕ
УСНАМА!

А шта је било после, да ли се ова навика задржала? Одговор је да што су показала контролна испитивања годину дана после обучавања. Онај ко једном научи да чита „спринтерски“, никад се више не-

Свако може за два месеца да научи да чита далеко брже него обично и да при том побољша памћење — закључила је група совјетских научника »Квант-70«.

ће вратити на старомодно „споровозно“ читање. Али, како су они то научили?

Познато је да сваки човек чита много брже у себи него наглас. Међутим, погрешно је мишљење да су при читању у себи за послене само очи. Наравно, ангажован је и мозак, али не само он. Стручњаци групе „Квант 70“ утврдили су нешто интересантно: чак и они који су се давно ослободили навике првака да при читању покрећу усне, ипак и даље изговарају написани текст! Гласне жице им се, макар и једва приметно, ипак покрећу! Самим тим укључује се и чуло слуха иако његово учешће уопште није потребно. И тако, читалац ради нешто сувишно, а јасно је да свака сувишна карика у ланцу који

представља читање, смањује брзину рада очију и мозга.

Срећом, психологија каже а пракса је то потврдила, ове кочнице се можемо ослободити без икакве штете по наш нервни систем. Запамтите! Што више успете да потиснете ово нехотично изговарање, успешније ћете пребродити ону границу читања наглас — сто педесет речи у минуту. А свако, макар и скромно повећање никако није наодмет, бар не људима који се баве науком.

Доскора се ова граница померала обично врло мало, на свега двеста педесет до триста речи у минуту. Историја је забележила и неколико изузетних

случајева — до хиљаду речи у једном минуту! Да ли је у питању неки таленат и шта да раде они којих га немају, све донедавно се није знало. Тек након испитивања ове групе стручњака показало се да су могућности за брзо читање скривене у сваком човеку. Само треба да их искористе.

ГЛАВНО
ОРУЖЈЕ
— ОЛОВКА

Сматра се да је метод „изједначавања способности“ пронађен давно у прошлости, оног дана кад

се појавио — шестар. Не могу сви да нацртају савршен круг, али зато сви без изузетка могу то учинити уз помоћ шестара. Справица коју је у исту сврху користила група „Квант-70“ још је једноставнија. То је обична оловка и њом се ништа не црта већ онима који уче брже да читају служи да лупкају њоме по столу! Експерименти су показали да човек који чита с оловком у руци и по уна пред утврђеном ритму откуцава оловком, не изговара у себи текст. Чим се обнови артикулација, ритам се губи. Зато, ако хоћете да сигурно избаците изговор при читању, узмите оловку у руку и често понављајте ову вежбу. Без

великог напора научићете да брже читате. То је прва лекција у овој чудној школи.

СКАКАЊЕ ПО СТРАНИЦИ

У другој етапи учења „квантовци“ су присиљавали себе да преко написаног текста погледом прелазе другачије него до тада. Нису ишли цик-цак, слева надесно и одозго наниже, како се то ради у највећем броју језика (арапски језици се напротив читају здесна налево, а јапански колонама одозго наниже!) него другачије.

Новински стубац или страница подели се прво по вертикали једном замишљеном правом. Зашто — питали су неки. Да бисте усвајали текст у крупним информативним блоковима — гласио је одговор. Неке ће можда да уплаше ове речи. Али, зар се нешто слично не одиграва и кад брзо читамо по хоризонталу? Поглед не клизи равномерно већ скаче низ ред. У тренутку скока очи не виде ништа иако гледају. Текст се усваја само на местима где се поглед заустави. Из овог се може закључити: Човек који има „таленат“ да брзо чита једноставно користи сваки

**ДАНАС СЕ
ЧИТА ИСТОМ
БРЗИНОМ
КАО ПРЕ ПЕТ
СТОТИНА ГО-
ДИНА — 250 ДО
300 РЕЧИ
У МИНУТУ,
А ГОДИШЊЕ
САМО НАУЧНО-
ТЕХНИЧКА
ЛИТЕРАТУРА
ПОРАСТЕ ЗА
ШЕЗДЕСЕТ
МИЛИОНА
СТРАНИЦА!**

ће доказала група „Квант-70“ у првој школи за брзо читање на свету. Ево како. Узимали су специјалне таблице на којима су у редовима били разбацани бројеви од 1 до 25, наравно неправилно. Вежбали су се да их проналазе тачно по реду и постигли да им за то не треба дуже од 25 секунди! После тога прелазили су на обичан текст. Оловком су обележавали вертикалу средином новинског ступца и трудили се да фиксирају поглед управо на месту где вертикала сече ред. Погледом су ишли одозго наниже.

Показало се да је од задатка до задатка ширина текста који је њихов поглед хватао све већи. Неки касније, али сви „ђаци“ су успели да за 15 секунди прегледају страницу куцану на машини за коју је иначе, ако се чита наглас, потребно два минута!

ПРОТИВНИЦИ ИМАЈУ РЕЧ

Ако и признају да се данас не може читати истом брзином као пре педесет или пет стотина година, противници брзог читања нису завршили с листом непријатних примедба. Једна од најчешћих је: шта може да остане у глави по сле таквог читања?

Испитивања која су вршили „квантовци“ показала су да је ова бојазан неоснована. Контролни испити доказали су да су „ђаци“ усвојили материју ништа слабије него кад се чита онако натенане, старински. Штавише, у многим случајевима прочитани текст био је боље схваћен што је нарочито важно: повећава наде за већу радну способност и продуктивност умног рада.

Други опет кажу да се лепота текста, реченице, оно што је често неодвојиво од уметности писане речи, може осетити само кад се чита наглас или бар полагањем у себи. Ова примедба није без основа али метод брзог читања и није намењен читању поезије већ пре свега онима који су запљуснути морем информација, научницима и инжењерима, који су већ хиљаде и хиљаде страница прочитали на стари начин. На крају, ко може да тврди да смо читајући и на овај нови начин, који је за три пута бржи од класичног, достигли границу људских могућности? Па до пре једне деценије чинило се да није могуће претрчати 100 метара испод 10 секунди, па је и овај рекорд оборен. Уопште, наука још ни издалека није открила ни психичке, ни физичке резерве човека и није искључено да ће даље истраживање и нова метода на којима раде специјалисти „Кванте-70“ донети још већу покретљивост и брзину ока.

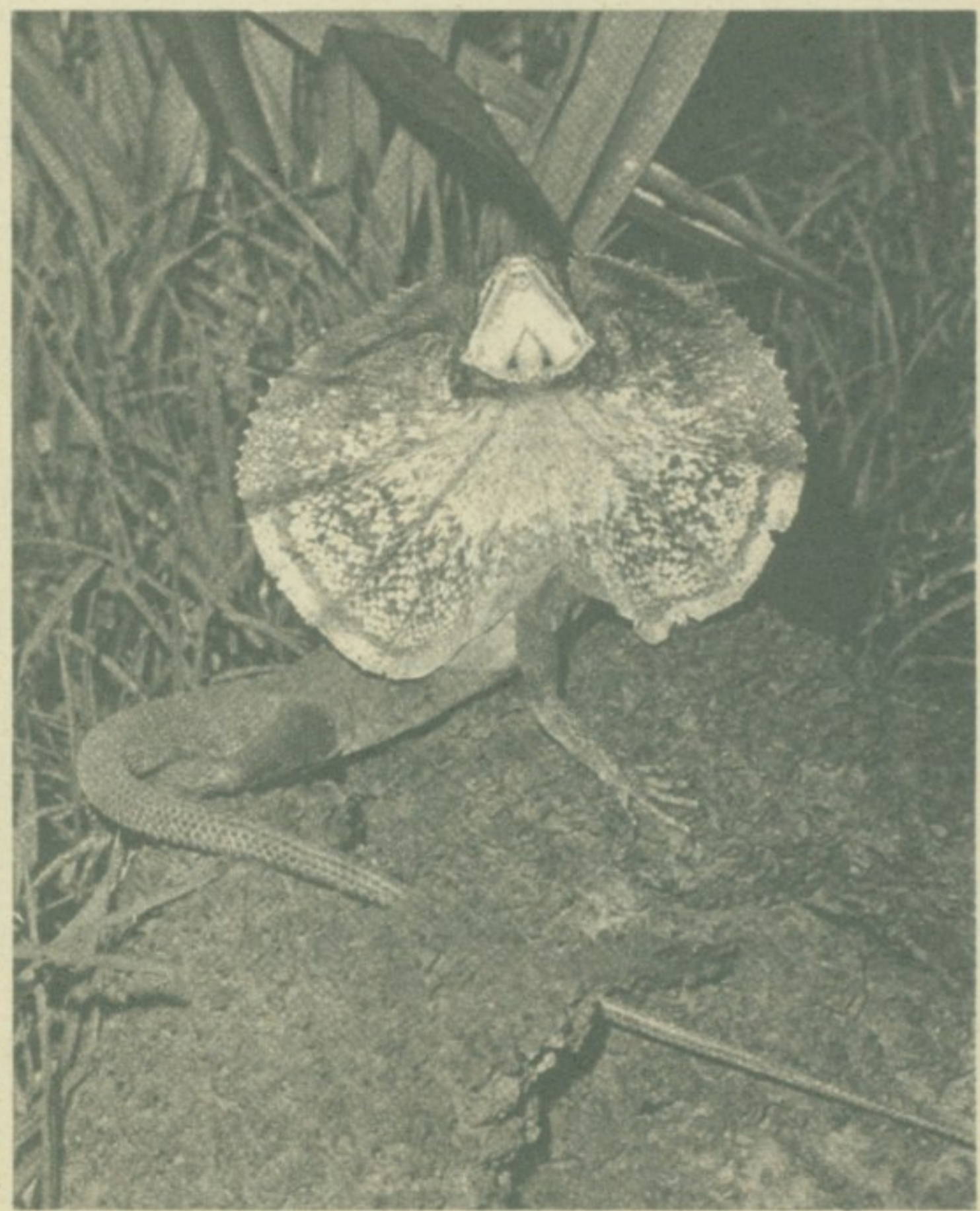
3. 3.

Ћурипога

НАГРАЂЕН, А НЕВАСПИТАН!

На специјалној изложби уметничке фотографије, посвећеној само мачкама, која је недавно одржана у Паризу, победиле су ове три које видите на снимцима. Тачније, прво место освојило је ово обично пругасто маче без икаквог педигреа које је његов газда назвао „Оперска певачица“, друга награда припала је белој ангорској мачки — „Песникињи“, а трећу је освојио сијамски мачор који тек што се пробудио. Наслов његове фотографије је — „Неваспитан“

ОКОВРАТНИК НА РАСКЛАПАЊЕ

Зову га гуштер с огрлицом а живи на северу Аустралије где се смењују сува и влажна клима али је увек веома топло. Оковратник који је као лепезу раширио око врата у ствари је набрана мембрана покривена крљуштима. Дугачка је око 6 сантиметара, протеже се око целог врата. Обично је „крагна“ спуштена и лежи у наборима уз тело. Само у случају опасности гуштер је шири, као што је и сада учинио: осетио је фото-репортера који му се приближио да га сними. Отворио је уста, мишићи мембране који имају улогу жица у кишобрану, затегли су се и створили огрлицу чији пречник сад износи 18 сантиметара! Овај гуштер има још једну необичну особину: кад се нађе у опасности иде на две задње ноге а предње и дугачак танак реп подигне увис!

21

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

КУТАК
ЗА ДЕВОЧИЦЕ

НАПРАВИТЕ САМИ КОМПЛЕТ С ПИЛЕНКОМ

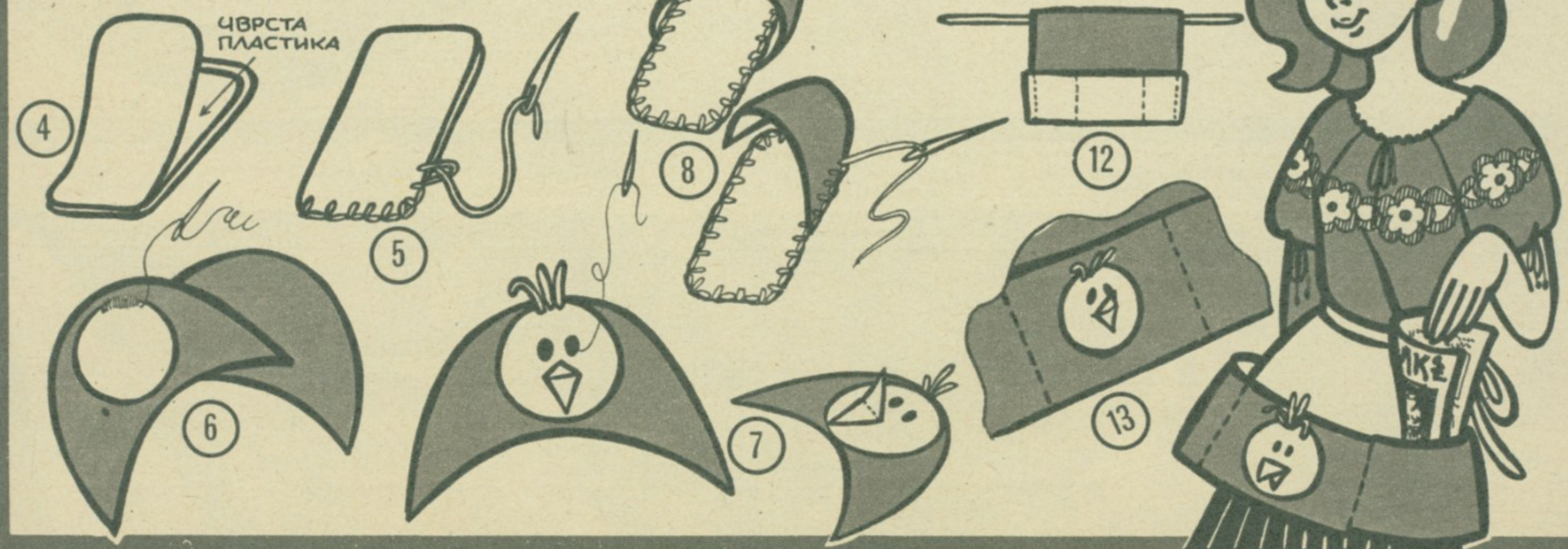
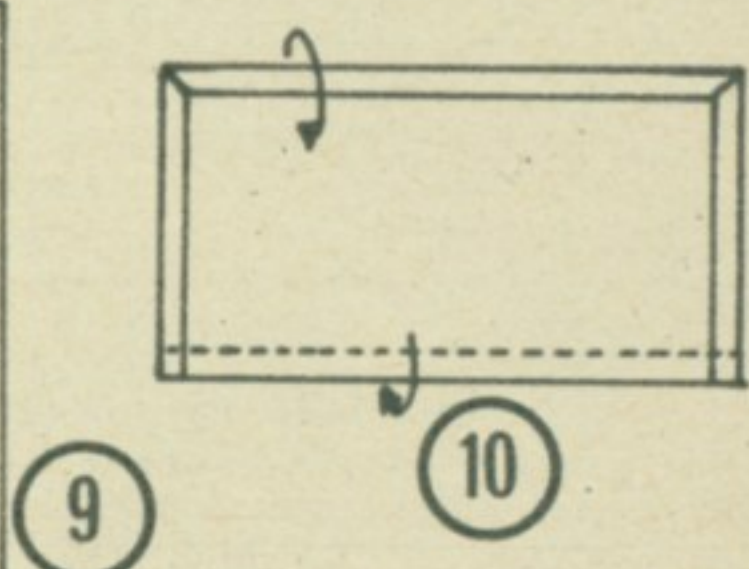
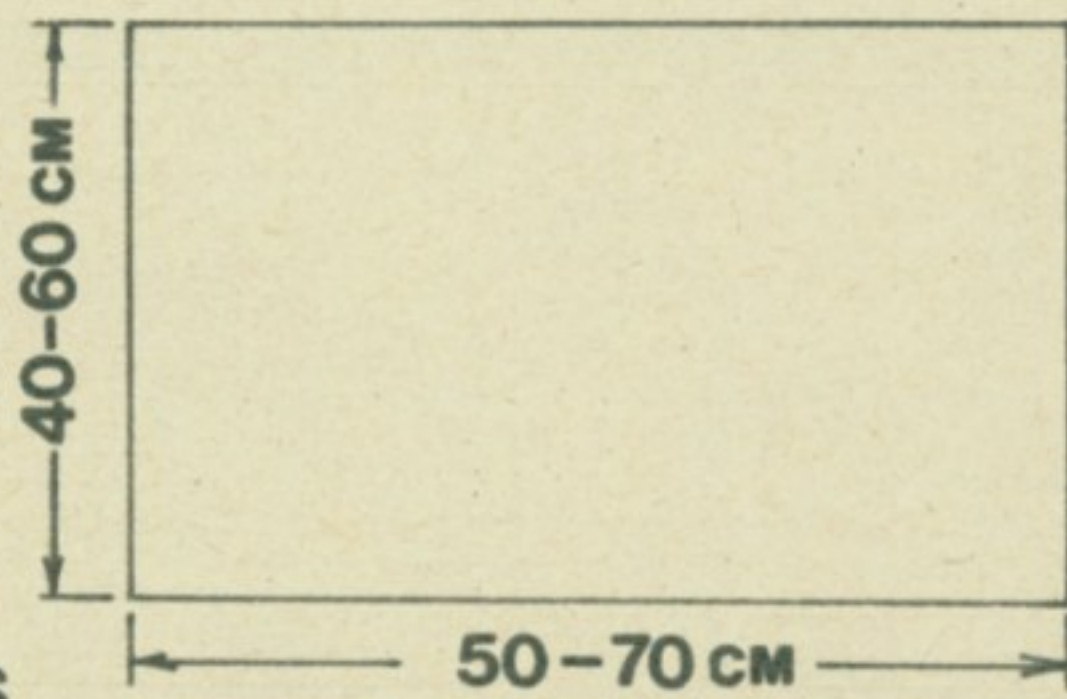
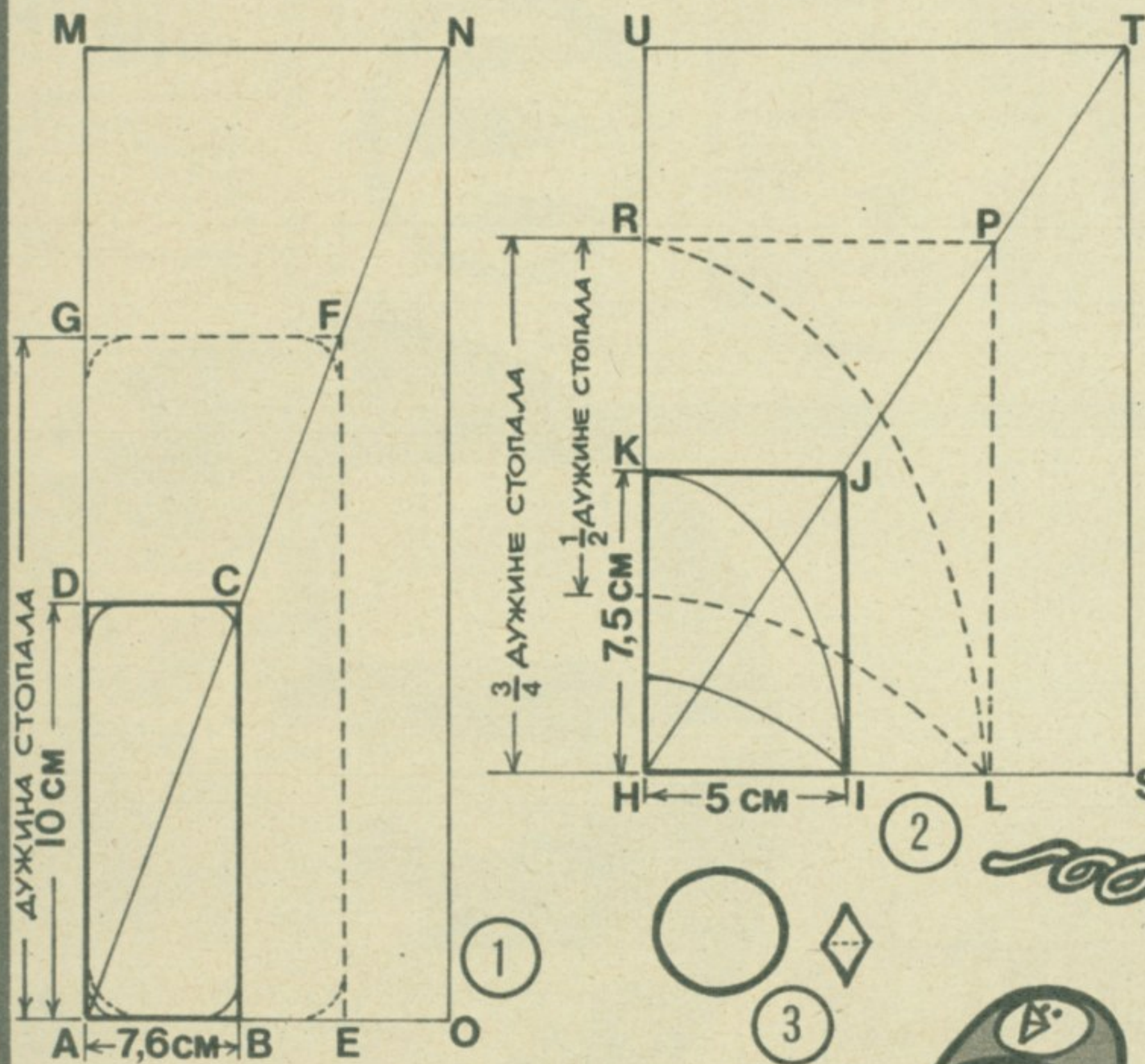
На предлог групе читатељки из Вуковара доносимо на овој страни тачан нацрт према коме свако може себи сам да направи овај симпатични комплет: папуче и кецељу. Напомињемо да ово може бити јевтин и леп поклон за маму, сестру и другарицу за рођендан.

Прво набавите материјал: мање парче фротира (може остатак од хаљине за плажу) за папуче, метар кретона или цица за кецељу, хамер, пластичну тканину, картон, вуницу, дужу пантљику у боји и — мало стрпљења.

ПАПУЧЕ — најпре од папира искројите шнит према својој ноzi и то овако: на већем папиру, на страни обележеној словима AONM нацртајте у једном углу правоугаоник ABCD истих димензија као и на нашем цртежу, затим повуците преко целог папира дијагоналну, AC, унесите дужину свога стопала AG, повуците праву GF паралелно са DC све до пресека са дијагоналом а затим праву FE паралелно са CB. На крају мало заоблите углове као на нашем цртежу. Ђон је готов (црт. 1).

Сада нацртајте и правоугаоник HLPR и у њему уцртајте и исеците (црт. 2) половину облика горњег дела папуча (овај облик је уцртан цртицама у правоугаоник HLPR. Од неког чвршћег материјала, најбоље фротира, исеците четири ђона и два горња дела папуче (горње делове правите двоструко да би били чвршћи). Од материјала жуте боје исеците два круга а од црвеног два ромбоида (црт. 3). Од чвршће пластике или картона исеците још две потплате, ставите их између потплата од тканине које сте раније искројили (црт. 4) па их зашијте (црт. 5). На горњи део папуче зашијте жути круг (црт. 6) — то је глава жутог пилета званог Пиленко и зашијте и залепите црвени ромбоид — кљун, извезите очи и од нити вунице направите Пиленку ђубицу (црт. 7). Затим горњи део крупним украсним бодовима пришијте за ђонове (црт. 8) и — папуче су готове!

КЕЦЕЉА — за кецељу узмите комад материјала истих димензија као на нашем цртежу 9, с тим што ћете, наравно, ширину и дужину подесити према свом расту. Порубите три стране ка унутра а четврту, доњу дужу са супротне стране (црт. 10). Једну дужу страну мало пресавијте и прошијте али тако да се може провући машина (црт. 11). Другу страну пресавијте у супротном смеру, око 10 до 20 см и прошијте по цртицама (црт. 12). То су ђепови. Ушијте главу Пиленка на средњи ђеп (црт. 13) као на папучама и кецеља је направљена.

ЗНАЧКА ЗА ПИЛОТА

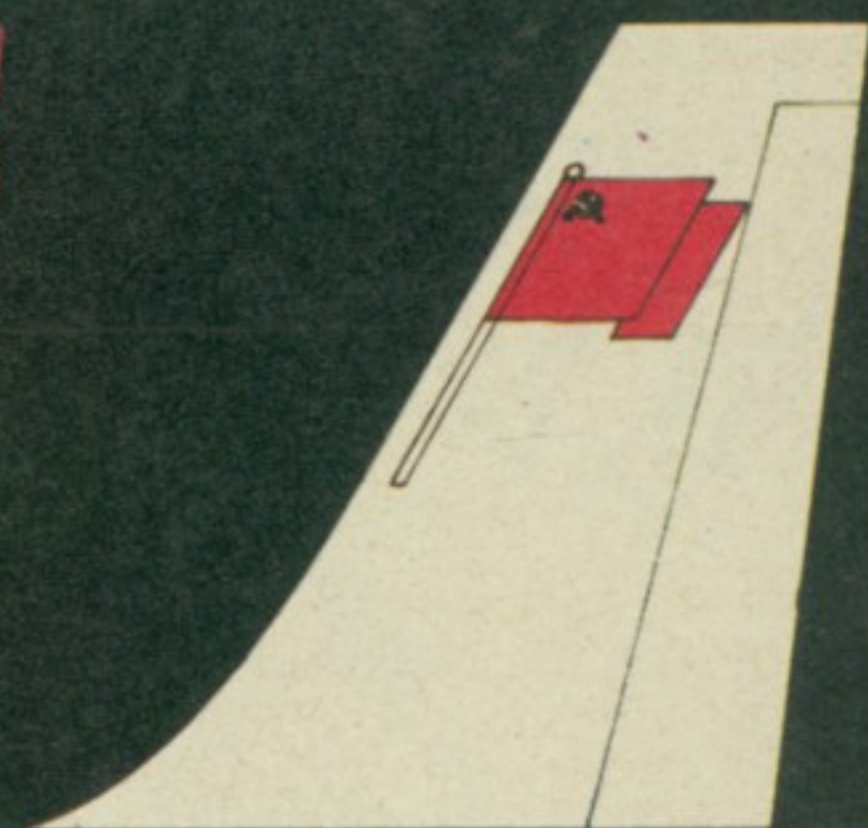
ОЗНАКЕ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА 2

ЕР КАНАДА, Канада

АЛОХА ЕРЛАЈНС, САД

АЕРОФЛОТ, СССР

ПОЛСКИЕ ЛИНИЕ ЛОТ-НИЧЕ, Пољска

ЕР ФРАНС, Француска

ЕР МАДАГАСКАР, Малгашка Република

ЕР МАЛАВИ, Малави

ФИНЕР, Финска

ЛУФТХАНЗА, Западна Немачка

КАНТАС, Аустралија

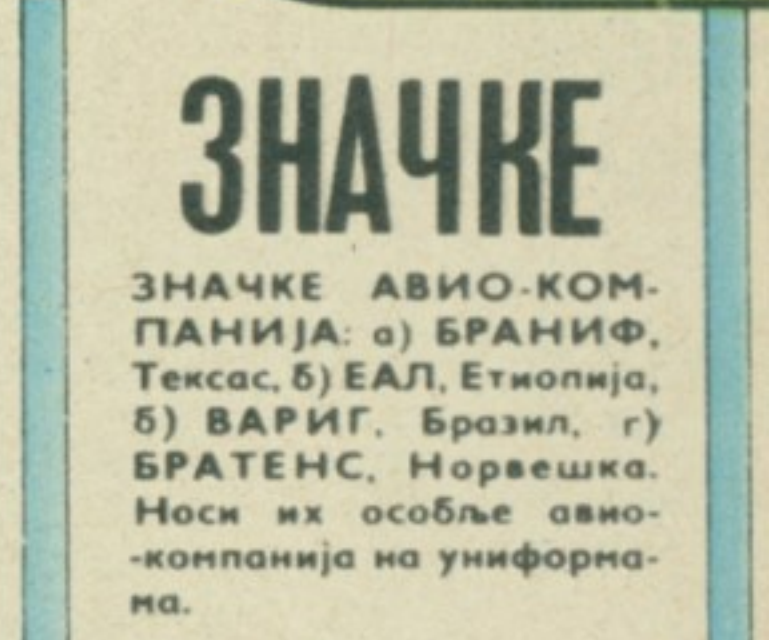
АНСЕТЕРЛАЈНС, Аустралија

АВИОГЕНЕКС, Југославија

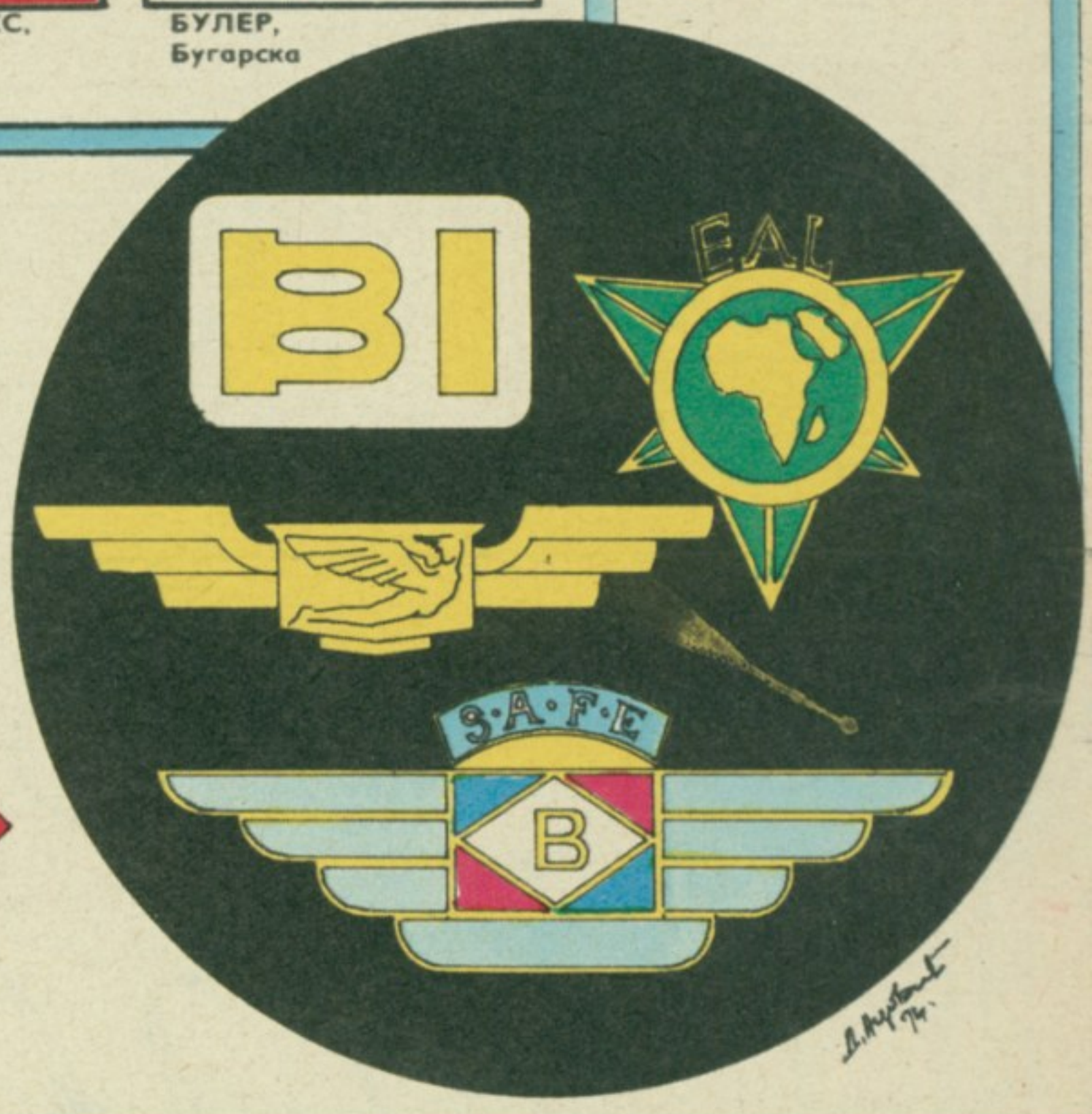

БУЛЕР, Бугарска

ЗНАЧКЕ АВИО-КОМПАНИЈА:
а) БРАНИФ, Тексас, б) ЕАЛ, Етиопија, в) ВАРИГ, Бразил, г) БРАТЕНС, Норвешка. Носи их особље авио-компанија на униформима.

Тачан број ваздухопловних компанија данас у свету није лако установити. Готово да нема дана да негде не никне нова. Неке од њих су велике, прави гиганти као што је на пример америчка компанија ЈУНАЈТЕД ЕРЛАЈНС са 430 теретних млазњака или тако ситне као што је КАЈМАН ЕРВЕЈЗ, чије је седиште у централној Америци, са само једним ДЦ-3 авионом. Али све оне имају огроман значај за своју земљу, за народе и крајеве које повезују.

БАЛЕР, Швајцарска

КАНЕДИЕН ПЕСИФИК РЕЈЛВЕЈ, Канада

БЕА, Велика Британија

ЦЕРМЕНЕР БЕДАРФСЛУФТФАРТ, Западна Немачка

СЕЈБЕР ЕР, Сингапур

БАЛАИР

КРУЗЕИРО, Бразил

ЕР СПЕЈН, Шпанија

БОАЦ, Велика Британија

СТЕРЛИНГ ЕРВЕЈЗ, Шведска

ТРАНСЕР, Канада

ОЗНАКЕ НА ПИЛОТСКИМ КАПАМА: а) А-РИШ ИНТЕРНЕШНЕЛ-ЕРЛИНГАС, Ирска, б) САУДИ АРЕБИОН ЕРВЕЈЗ, Саудијска Арабија, в) ПИА, Пакистан, г) ЏЕПЕН ДОМСТИКЕРЛАЈНЗ, Јапан, д) САБЕНА, Белгија.

а

б

в

г

д

ЕР АНГЛИА, Велика Британија

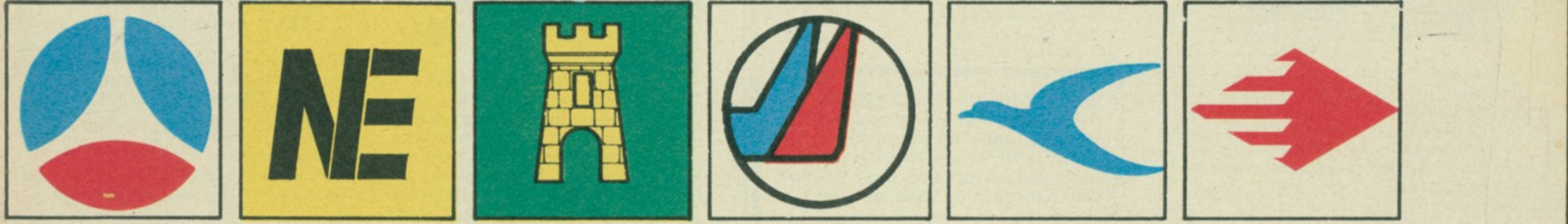
АУСТРАЛ ЛИНЕАС АЕРЕАС, Аргентина

АТЛАНТИС, Западна Немачка

ТРАНСЕУРОПА КОМПАНИЈА ДЕ АВИАСИОН, Шпанија

МАНДАЛА ЕРЛАЈНЗ, Индонезија

ПОЛИНЕЖИЕН ЕРЛАЈНЗ, Самоа

ЕР ЧАРТЕР ИНТЕРНЕШНЕЛ, Француска

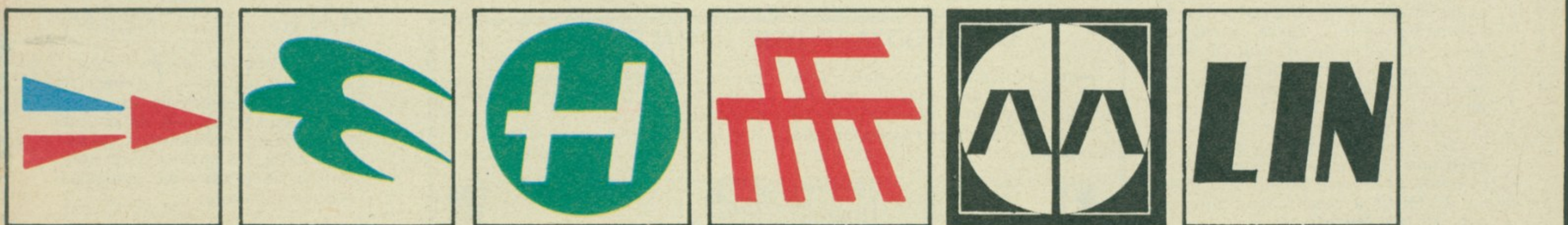
НОРДИСТ ЕРЛАЈНЗ, САД

ЛОЈД ИНТЕРНЕШНЕЛ ЕРВЕЈЗ, В. Британија

ФИЛИПИН ЕРЛАЈНЗ, Филипини

КУВАИТ ЕРВЕЈЗ, Кувајт

ЏИБЕР, Велика Британија

АЕРОВИАС КИСКЕЈАН-АС, Доминиканска Реп.

ИРАКИ ЕРВЕЈЗ, Ирак

ХОЛИДЕЈ ЕРЛАЈНЗ, САД

ТРАНСПОРТЕС АЕРЕОС, Португалски Тимор

ИНЕКС-АДРИЈА, Југославија

ЛИЊЕФЛИК, Шведска

ЛОФТЛЕЈДХИР, Исланд

АЛИТАЛИА, Италија

ФЕНИКС ЕРВЕЈЗ, Швајцарска

МОЋОР ЛЕГИКЕЗ ЛЕКЕДЕ ШИ ВОЛОЛОТ, Мађарска

СОМАЛИ ЕРЛАЈНЗ, Сомалија

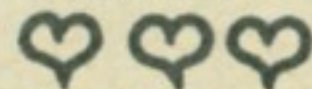
Петком у Забавнику а понедељком на Радио-Београду I, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, најбољи певачи, ансамбли и хитови!

ОПАТИЈА '74'!!!!

Почетком марта у познатом истарском летовалишту Опатији одржан је петнаести по реду фестивал југословенске забавне музике „Опатија 74“. У финалу је победила Корни група и тако стекла право да заступа нашу музику на такмичењу за песму Евровизије (такмичење одржано у Брајтону, Енглеска). Овогодишња традиционална манифестација лаких нота остаће за бележена по томе што је ово био први тријумф једне „чисто“ поп-ком позиције у конкуренцији самих шлагера. Без обзира на исход у Брајтону, успех Корни групе означава значајан моменат за све оне који се баве југословенском поп-музиком, верују у њу и воле је.

Осим Корни групе фестивал у Опатији донео је неколико нових лица и потенцијалних хитова. Свакако да ће се још дуго радо слушати композиције као „Хеј, цуро мала“ у извођењу ријечног квартета „777“, „Ти си обала та“ (Ти, драги) у интерпретацији Бисере Велетанлић, „Балада о младићу и ружи“, коју је извео Хрвоје Хегедушић у друштву Срђана и Буце, „Златокоса“ коју је отпевао одлични Лео Мартин и „Мили мој“ Терезе Кесовије. С друге стране угледни фестивал представио је публици неколико нових певача и група од којих се у будућности може много очекивати. То се у првом реду односи на дует „Бети и Боб“ (донекле су већ познати, али ово им је било прво „фестивалско крштење“), одличну акустичну новосадску групу „СУНЦЕ“ и талентовани ријечки пар „Неда и Миљенко“.

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем све плоче домаће и стране произвођача са делима Штрауса, Ветована и Моцарта. Цена по договору.

Продајем магнетосфон чехословачке производње (SONET В 3) са четири канала за 1.300 динара. Магнетосфон је у исправном стању.

Милорад Јовановић
Букасовићева 49
11090 Београд

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

СА СТАРОМ ГИТАРОМ
И ГРУПОМ „СУНЦЕ“
ПЕЊЕМ СЕ ЛАКО
И НА ВРХУНЦЕ...

СТАРА ГИТАРА

Музика: Јован Адамов
Текст: Марко Делибашић
Изводи: група СУНЦЕ

У сенци старог оронулог крова
живи од својих хиљаду снова
уз старе гитаре звук
уморни песник сам.

Погледом прати пут смене реке
и њене вале на засналој земљи
док старе гитаре звук
дозива јутра сјај.

Кад јутро се буди
и сунце насмеши
звук старе гитаре
најави нови дан.

ПЕСМУ НЕДЕЉЕ: СТАРА ГИТАРА можете чути у понедељак 22. априла ове године у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио Београда од 20.00 до 22.00 часа!

ХИТ страна

ГРУПА „Сунце“

Новосадска група СУНЦЕ је право и веома пријатно откровење протеклог фестивала у Опатији. На велику смету стигли су као потпуни аутсайдери, а да ће отићи уз много комплимената присутних стручњака. Општи је утисак да су са мало среће чак могли и да победе. То је група којој сви у будућности предвиђају многе „сунчане“ дане.

Квинтет СУНЦЕ у „опатијској формацији“ постоји тек неколико месеци. Групу сачињавају млади студенти који су дуго свирали и певали по мањим познатим саставима Војводине. Често су снимали за Радио-Нови Сад где су се и упознали. Временом су се зближили и родила се идеја о обједињавању новог ансамбла. „Свој удео“ у целом подухвату дао је и познати композитор Јован Адамов. Осим савета написао је неколико композиција специјално за њих. Једна од тих првих песама је и „Стара гитара“ којом је СУНЦЕ дебитовало на опатијском фестивалу и постигло запажен успех.

По музичком опредељењу СУНЦЕ је акустичарски састав. Свирају на обичним гитарама и верују да је песма најлепша онда када је изведена без употребе врхунске технике. Не крију да су им узор „Питер, Пол и Мери“ и „Крозби, Стилс, Неш и Јанг“, ис-

то као што не крију да им је циљ да што пре изграде сопствени стил.

Велике вокалне могућности, изразита музикалност, другарство и заједничка жеља да нешто постигну, као и несавична помоћ и разумевање у Радио-Новом Саду дају реалну основу за веровање у лепу музичку будућност младог ансамбла. Овог пролећа на музичком небу засијало је још једно сунце — група СУНЦЕ.

Чланови ансамбла су: ВЕСНА ЧИТИЋ, студент Академије за позориште, филм, радио и телевизију. Из Кикинде је, живи у Београду, а вежба у Новом Саду. Пева више година. Наступила је на омладинском фестивалу у Суботици 1972. године као соло певач.

МАРКО ДЕЛИБАШИЋ, студент електротехнике на београдском факултету. Осим што пева и свира гитару често компонује.

НЕНАД ДЕЛИБАШИЋ, старији Марков брат. Студира медицину. У групи свира бас гитару и пева.

ПРАГОСЛАВ БЕХЕРАНО, свира гитару и пева. Студира на Филолошком факултету на групи за енглески језик.

ЗОРАН БУЈАНДРИЋ, соло гитариста и певач. Студент Електротехничког факултета.

Група СУНЦЕ снима за продукцију плоча РТБ.

СВЕ ПОПУЛАРНИЈЕ „ОРМЕ“

Међу европским саставима који су у 1973. години почели „инвазију“ на енглеско а тим посредно и на светско тржиште грамофонских плоча, „Орме“ заузимају истакнуто

место. Овај трио из северне Италије тренутно је поред ансамбла „ПЕМ“, најпознатији музички састав из земље наших западних суседа. Овај трио имао је у октобру 1973. и фебруару ове године успешне турнеје по Енглеској, Францу-

ској и Холандији а њихов нови албум „Фелона и Сорона“ добио је похвале у многим земљама. Прошлог месеца одржали су низ успешних концерата по целој Италији и

показали да су у потпуности достојни имена „европски Емерсон, Лејк и Палмер“. Чланови трија „Орме“ су: Алдо Таљанетра — бас, гитара и певач, Тони Паљука — оргуље, клавир и муг синтисајзер и Деи Роси — бубњеви.

МАСКИРАНИ ПЕВАЧ

Питер Гебриел, певач и вођа британског квинтета „Динезис“ (GENESIS) познат је по томе што се на концертима појављује у необичним костимима и маскама на лицу. На питање због чега носи маске и како их набавља Гебриел одговара:

„Мој циљ није само да певам већ да публици што сликовитије представим људе у неким обичним ситуацијама када се изобличе и постану друштво. А такве их могу показати једино уз помоћ маске. Иначе маске за мене израђује познати британски пластичар и стручњак за сценско прерушавање Гај Чепмен“.

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

група „СУНЦЕ” (Нови Сад)

Снимио: М. Вучићевић

Директору листа „Галаксија“:

Поштовани директоре, извињавам се што вам одузимам драгоцену време. Верујте ми да то не бих ни покушао да нисам убеђен да ће од тога бити обострана корист. Желео сам да вам пошаљем готов рукопис, али, као што ћете сами видети, и поред најбоље воље то нисам у стању да урадим. Све што могу да учиним, у скученим временским границама и са оскудним могућностима којима располажем, јесте да напишем ово писмо. Надам се да ће бити довољно јасан и да ћете ви имати довољно стрпљења и интуиције да схватите да у ономе што се мени догодило има материјала за човека од пера, каквим вас сматрам:

Пошто ово прочитате и уверите се у оригиналност положаја у којем се налазим, можда ћете се решити да напишете роман о мени. Ако се то догоди — у шта полажем велике наде — слажем се да задржите 50 одсто (педесет одсто) прихода од ауторских права. У случају да сте ви сувише заузети и да се не можете посветити писању романа, дозвољавам да то понудите неком од својих сарадника, али њему бих могао да уступим само 40 одсто (четрдесет одсто) прихода. Но, с обзиром на то да ће књига изазвати огромно интересовање и свакако доживети више издања, биће довољно новца за све. Важно је само да не оклевате, већ да одмах приступите остварењу ове идеје.

Мали домећ

Сад прелазим на ствар и још једном вас молим да ово пажљиво прочитате и размислите о свему.

Прошле недеље сам конструисао времеплов. Касније ћу вам објаснити како сам направио планове за њега, а сад желим да вам кажем нешто о себи. Зовем се Вилијам Коин и тренутно сам без запослења. Живим сам — тачније, живео сам сам — у три наменштене собе у Вест Сајду, на Менхатану, и ту сам, својим рукама, конструисао већ поменути машину. Купатило је у приземљу, а моје собе на спрату, па сам морао сваки час да трчим низ степенице по воду. Јер, као и моје тело, временска машина се 85 одсто састоји од воде.

Овај мој успех је утолико већи што се готово ништа не разумем у електронику и што сам своја једина научна знања стекао у средњој школи. Нисам уопште стручњак, што би се рекло. Међутим, волим да забадам нос свуда, па сам овога пута решио да се позабавим времепловом.

Реч је о једноставном али изванредно функционалном апарату. Једина незгода је што има веома ограничени дomet. За сада ме враћа уназад за највише четири месеца, а унапред ме односи само седамнаест минута.

Исто тако је и са простором: никад нисам успео да се удаљим са површине веће од једног и по квадратног метра. Наравно, у питању је експериментални модел који још мора да се усавршава, али то сада није важно. Стало ми је само да вам што верније прикажем ситуацију, како бисте то могли да искористите у роману.

Упркос овим недостацима, машина савршено функционише. Прошлог уторка вратио сам се уназад за три месеца и нашао на столу нови-

КАКО Фантастична прича помоћи Вилијаму

К. М. О'ДОНЕЛ

Лејо је скокнути
у прошлости,
али ејо небоље
ако се у њравом
џренуџку не вра-
џиџе у садашњосџ.

— Сада нас је у овом малом стану више од три стотине Вилијама Коина.

не са тим датумом, а у кревету — моју маленкост, Вилијама Коина лично, како блажено спава после ручка.

Сусрећ са собом

Срести самога себе заиста је изузетан доживљај, и није чудо што ме је то дубоко потресло. Међутим, ускоро ме је нешто друго потресло још више. Кад сам се вратио у садашњост, видео сам своје друго „ја“ како ми даје очајничке знаке и шапуће ми да се вратим за још четири минута. Затим сам ја... то јест он... нестао.

То је било ужасно, верујте ми,

разговарати са самим собом, Вилијамом Коином, у својој соби. Ипак, подесио сам машину на четири минута уназад и притиснуо полугу. И тада сам поново срео своје претходно „ја“, али не само њега, већ још једно. Наиме, опет сам каснио с повратком, овога пута за 20 секунди.

Знам, поштовани директоре, шта мислите у овом тренутку. Сигурно одмахује руком и кажете да је то стара ствар, да то већ сви знају. Машина за путовање кроз време! Ваљда нема тог писца научно-фантастичних романа који је није бар једном употребио у својим делима. И ја читам фантастичне романи, читао сам их и пре него што сам почео да се бавим овом машином, али уверавам вас да је у мом случају све ово стопроцентно тачно. Зато вас молим да ми посве-

тите још мало времена. Има неколико детаља које још нистам стигао да вам објасним, а баш су они најзахвалнији део моје приче за онога који то треба да искористи као грађу за роман.

Судбоносни џромашај

Али, време је да вам испричам како сам дошао до планова за свој времеплов. Пре неколико месеци, једног јутра, пробудио сам се и нашао их на столу, писане мојом руком. Разгледао сам их, проучио и — употребио. Да ли су то заиста моји планови? Кад сам их написао? У сну? У полубудном стану?

Но, то за вас није важно. Хтео сам само да схватите да ја нисам никакав стваралачки геније и да ми је сада потребна хитна, најхитнија помоћ.

Невоља је у следећем. Као што сте вероватно и сами закључили, машина није довољно синхронизована, и сваки пут кад се вратим у садашњост ја се не нађем у правом тренутку садашњости, већ неколико секунди или неколико минута, напред, односно назад. Другим речима, сваки пут кад направим скок у прошлост или у будућност, при повратку промашим себе, ако тако могу да кажем, и не нађем се у ранијој кожи. Онда опет скокнем у прошлост или будућност, како бих на повратку поправио онај пропуст, али опет начиним промашај, што још више компликује ситуацију.

Не знам да ли сте ме схватили, бојим се да можда нисам сасвим јасан. Укратко, што више покушавам да то поправам, уваљујем се у све већу невољу. Тачно тако, драги директоре. И зато се сада са страхом одлучујем на сваки нови

скок, јер осећам да од тога може да буде само горе.

Простије речено, сада нас је овде, у овим трима собама, више од 300 (три стотине) Вилијама Коина. Сваки од њих покушава да се уз помоћ машине за време пребаци у прошлост или будућност, како би се вратио у прави тренутак садашњости, али не успева. Ја сам престао да се пребацујем, јер сам увидео да је то илузорно, али остали нису. Резултат тога је да нас је у овим собама све више. У овом тренутку има нас тачно 310 (три стотине и десет).

Гладни и уморни

Док куцам ово писмо намењено вама, одјекује куцање још 53 писаће машине. Још педесет тројица куцају писма у којима траже помоћ.

Између осталог, прети нам опасност да нас иселе из стана због пренатрпаности. Да је само то! Немамо више шта да једемо, нисмо више у стању да се покрећемо, толико смо збуњени. Отишла је сва моја уштеђевина, и сада нас само чудо — и ви — можете спасти.

Ето, то је ситуација у којој се налази Вилијам Коин, то јест ја (боље рећи: ми). Шта могу (можемо) учинити? Пре свега, морамо што пре доћи до новца. Али, ако не будемо могли да се вратимо у садашњост у правом тренутку, шта нам то вреди? Остаје нам само да наставимо да се срећемо између себе и да се множимо.

Могу вам рећи и то да смо мртви уморни и на ивици нервног слома. Зато вас најлепше, најпокорније молим, преклињем вас, да ви или неко од ваших људи напишете књигу о мени (о нама) и доставите нам новац што пре. Гледајте да нам нешто пошаљете одмах, као аконтакцију, јер се налазимо у очајном положају.

У нади да ћете ово схватити озбиљно и да ћете нам помоћи, захваљује вам и срдечно вас поздравља ваш

Вилијам Коин
Вилијам Коин
вилијам Коин
вилијам...

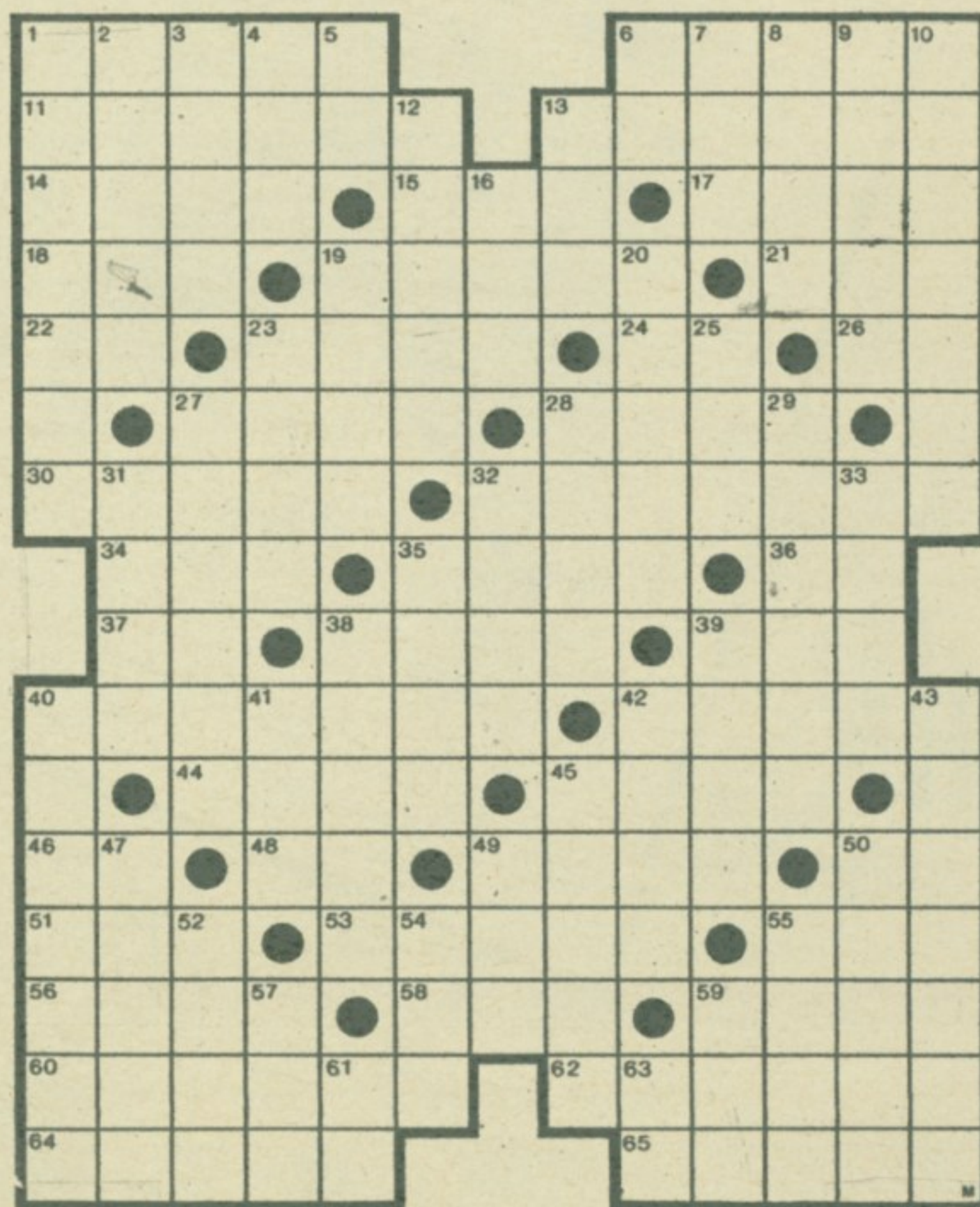
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) стари египатски писац, 6) врста комедије, 11) народ у СССР, 13) гледиште, 14) град у Румунији, 15) зла срећа, 17) бог љубави код старих Римљана, 18) дипломатско тело, 19) део насељеног места, 21) језеро у Северној Америци, 22) подземни свет, 23) дрвена облога зидова, 24) злато (франц.), 26) река у Сибиру, 27) наша књижевница (Рибникар), 28) летовалиште у Истри, 30) марка часовника, 32) сателит, пратилац, 34) страно женско име, 35) град и лука у Алжиру, 36) познати филмски глумац Марвин, 37) лична заменица, 38) италијански фудбалски клуб, 39) наш писац (Данило), 40) фудбалер ОФК-а „Београд“, 42) мук, тишина, 44) енглески филмски глумац (Гинис), 45) натријумкарбонат, 46) самогласник и сугласник, 48) предлог, 49) продоран зов животиња, 50) иницијали нашег револуционара по коме носи име једна фабрика, 51) страно мушко име, 53) метални проводник у облику плоче, 55) аустријски књижевник родом из Марибора (Макс), 56) личност из „Сељачке буне“, 58) име нашег нобеловца, 59) наша фабрика намештаја, 60) минерал пронађен на Авали, 62) хрватски путописац („Листови из Африке“), 64) главни град Нигерије, 65) католички свештеници.

УСПРАВНО:

1) пустиња у Чилеу, 2) нација, 3) сеоско подручје, 4) изнад, 5) мера за површину, 6) фудбалски савез (скр.), 7) албанска новинска агенција, 8) игра картама, 9) недавно, 10) стилска фигура, 12) црквена слика, 13) грубо сукно, 16) наш карикатуриста (Рајзингер), 19) топовска приколица, 20) књижевна врста, 23) личност из стрипа, 25) острво на Јадрану, 27) жена деспота Ђурђа Бранковића, 28) планина која дели Европу и Азију, 29) средњовековна лађа, 31) слик, 32) оговарање, 33) део кухињског простора, 35) зао, 38) дан у недељи, 39) део купатила, 40) француски књижевник („Црвено и црно“), 41) земљиште, 42) део народне ношње, 43) јаки ветрови праћени кишом, 45) течност за чишћење метала, 47) мужевљева сестра, 49) канал, шанац, 50) великог репа, 52) траг, 54) конач, 55) мајка, 57) телефонски позив, 59) морски краставац, 61) историјско место у Малој Азији, 63) два самогласника.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) два, 4) шинка, 7) бек, 10) оркан, 11) трака, 12) мат, 13) алати, 16) сос, 17) сланина, 18) сам, 20) Алиса, 21) Пол, 23) трак, 25) Ана, 26) урма, 27) сат, 29) Аца, 30) Антили, 31) кревет, 32) Иро, 34) син, 35) коло, 37) лос, 39) алов, 41) ало, 42) каста, 44) око, 45) кантина, 46) све, 48) виола, 49) Хаг, 51) округ, 52) ларва, 53) као, 54) апели, 55) тас.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милољуб Лазаревић.
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дина, полугодишња 66,00 дина, тримесечна 33,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дина, полугодишња 132,00 дина, тримесечна 66,00 дина. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у странијој валути: DM 46 — S 16 — Ff 73 — Sfr 53 — Zkg 73. Девизне уплате за иностранство преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711.
На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Народна легенда испре-
ла је свет добрих вила и
принцеа, храбрих краље-
вића и ратника и свет злих
витезова, моћних чаробња-
ка и страшних змајева.
Књиге су повезане у плат-
но или картон, имају 140
до 250 страница текста и
већи број илустрација.

**ЗАМОЛИТЕ
МАЈКЕ
ДА ВАМ КУПЕ
БАЈКЕ
СВИХ НАРОДА СВЕТА**

ИП „НАРОДНА КЊИГА“
11000 Београд, Шафарикова 11

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

1. ЗА ГОТОВО: комплет БАЈКИ — 17 књига. Укупан износ од 190.— дин. платићу поштару кад ми донесе књиге.
2. НА ОТПЛАТУ: комплет БАЈКИ — 17 књига. Укупан износ од дин. 220.— платићу у 5 месечних рата. Прву рату од 44.— дин. платићу поштару кад ми донесе књиге.

(Купац)

(Пошт. број и место)

(Улица и број)

(Овера предузећа за купца
на отплату)

(Потпис наручиоца)

У случају спора признајем надлежност суда у Београду.

1. ИРСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	7. МАРОКАНСКЕ
БАЈКЕ (ћирилица)	13. КАВКАСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)
2. ИТАЛИЈАНСКЕ
БАЈКЕ (ћирилица)	8. ЕТИОПСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	14. УРАЛСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)
3. ФРАНЦУСКЕ
БАЈКЕ (ћирилица)	9. БАЈКЕ СА МАДА-
ГАСКАРА (ћирил.)	15. УКРАЈИНСКЕ
БАЈКЕ (ћирилица)
4. ЕНГЛЕСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	10. БАЈКЕ ЈУГА
АФРИКЕ (ћирилица)	16. ИСЛАНДСКЕ
БАЈКЕ (ћирилица)
5. НЕМАЧКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	11. АЛЖИРСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	17. УЗБЕКИСТАНСКЕ
БАЈКЕ (ћирилица)
6. БЈЕЛОРУСКЕ
БАЈКЕ (ћирилица)	12. СУДАНСКЕ БАЈКЕ
(ћирилица)	

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „НАРОДНА КЊИГА“

даје специјалан ПОПУСТ читаоцима Политикиног забавника за књиге библи-
отеке „БИСЕРИ“ и то:

Ако свих 17 књига наручите за готово, платићете поштару кад их донесе само
190.— динара, уместо 255.— динара.

Ако их наручите на отплату, платићете поштару приликом преузимања књига
44.— дин, а остатак у 4 месечне рате по 44.— дин. Овако купљене књиге
коштаће вас 210.— дин, уместо 255.— дин.

Попуните наручбеницу и пошаљите на адресу: ИП „НАРОДНА КЊИГА“ 11001
Београд, Шафарикова 11.

ПОШТА
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавнице,

КАКО СЕ КАЛИО ОСТРОВСКИ

Недавно сам прочитала роман „Како се калио челик“ Николаја Островског па те молим да напишеш нешто о овом познатом совјетском писцу.

Снежана Јовановић,
Футог

Иако је умро у 32. години живота, слеп и парализован, Николај Алексјевич Островски је ипак успео да напише роман „Како се калио челик“ који је и данас једно од најпознатијих и најчитанијих дела о истрајности и победи револуционарне свести и савести.

Рођен је 1904. у радничкој породици. Као дечак ступио је у Црвену армију чије ће јунаке и борце касније успешно и сликовито описати у свом једином завршеном роману. У борбама код Лавова 1920. тешко је рањен, после чега је ослепео и остао парализован. Тада је почео и да пише, уносећи у дела аутобиографско виђење живота и подвига омладине у револуцији и првим годинама после ње. Године 1924. поста је члан СКП болшевика и комсомолски руководиоца. Најпознатије дело Николаја Островског је роман „Како се калио челик“ који је убрзо после објављивања постао класично дело совјетске књижевности. Овај роман до сада је штампан у преко 200 издања, а главни јунак, Павле Корчагин, постао је симбол за сву напредну омладину света. Од другог дела „Рођени у бури“ Островски је написао само прву књигу. Одликован је Орденом Лењина.

Островски је умро 1936. године као поштован и омиљен писац.

НЕ РУКАМА, ВЕЋ СРЦЕМ!

Много волим наше наивно сликарство, нарочито слике Ивана Генералића. Молим те да напишеш нешто о овом познатом сликару.

Гордана Стевановски,
Скопље

Иван Генералић је данас сигурно један од најпознатијих и најпризнатијих наивних сликара не само у Југославији него у целом свету. Рођен је 1914. године у Хлебинама

код Копривнице. Живи у родном месту као сељак и слика кад заврши посао на пољу или око куће. Црта од раног детињства. Када је имао 16 година запазио га је данас познати сликар, академик и професор Крсто Хегедушић. Он му је дао прва упутства у цртању и полагању боја. Своје цртеже и аквареле Генералић излаже први пут 1931. на изложби чувене сликарске групе „Земља“. Касније почиње сликати темперама на стаклу и том техником најчешће ради и данас. Генералићеве слике приказују обичне, свакодневне моменте и догађаје из сеоског живота. Фигуре на сликама су успешно поједностављене и редовно се налазе у првом плану, док је у позадини најчешће идиличан пејзаж који је стрпљиво и поетично урађен до најмањих детаља. Генералићеве слике на стаклу су живе и импресивне, боја им је увек снажна и чиста. Пре рата је излагао са осталим припадницима бројне Хлебинске школе у Београду, Загребу, Крагујевцу а после ослобођења на готово свим изложбама наших наивних сликара. Прву самосталну изложбу имао је 1938. у Загребу. Генералићеве слике излагане су у познатим галеријама Будимпеште, Софије, Париза, Њујорка, Москве, Лењинграда, Прага, Варшаве и других великих градова широм света. Нарочито је запажен 1955. на Бијеналу у Сао Паолу у оквиру изложбе Хлебинске шко-

ле. После чувене самосталне изложбе у Паризу 1953. француски књижевник Марсел Арлан је за Генералића написао: „Родила га је земља, има њену мудрост и драж“. А кад многи посетиоци Генералићевог дома питају сељака-сликара како великим рукама успева да наслика ситне „рожице“ и танане грање дрвећа, Генералић одговара: „Ја не сликам рукама, већ срцем!“

ПРИЈАТЕЉ ИЗ ПИТСБУРГА

Драги пријатељи,

моје име је Гари Гибсон и пишем вам из далеког Питсбурга у САД. Желео бих да се дописујем са читаоцима Забавника и младима из Југославије, нарочито онима које занима изворна народна музика и фолклор. Моји преци потичу из Југославије и имам много пријатеља ко-

ји говоре српскохрватски. Члан сам познате фолклорне и инструменталне групе „Тамбурица“ која је неколико пута с успехом гостовала у Југославији. Свирам брач са младим члановима ове групе и много волим музику и обичаје свих народа Југославије. Био бих радостан кад би ми се јавили млади из Југославије који такође воле музику свог народа и који ми могу писати о музици и обичајима народа Југославије и других словенских народа.

Поздрављам све читаоце Забавника и редакцију овог листа.

Gary Gibson,
11 a 6, Hillsboro St.
Pittsburgh, Pa. 15 a 04
USA

Верујемо да ће читаоци Забавника писати Гарију и да ће овај наш читалац сазнати много о музици и обичајима наше земље.

ОДАКЛЕ НАЗИВ ГОЛ?

Занима ме како су врата и погодак у фудбалу названи гол.

Зоран Крстић,
Вишеград

Како је фудбал почео прво да се игра у Енглеској, многи називи за места у тиму и појмове у игри дошли су у наш језик из енглеског. Тако је и са називом за гол. Goal на

енглеском значи мета, циљ или сврха. Касније је овај назив употребљен и за врата и поготке и у другим спортовима као у рукомету, рагбију, ватерполу и сл. Голом се, дакле, називају и врата и погоци у неким играма с лоптом.

ЈАВИТЕ СЕ!

Ми смо чланови клуба међународног пријатељства Дома пионира „Олег Кошевој“ из града Дњепродержинског који се налази уз реку Дњепар у јужној Украјини. Хтели бисмо да нешто више сазнамо о вашој земљи па вас молимо да нам пошаљете адресе икола, домова пионира или омладинских организација.

Наша адреса је СССР, г. Дњепродержинск, улица Сировца 46, Дворац пионира.

Све заинтересоване секције за руски језик као и они читаоци који желе да се дописују с пријатељима из Совјетског Савеза могу да се обрате на наведену адресу.

АДРЕСА »АБРАШЕВИЋА«

Молим те да објавиш адресу Културно-уметничког друштва „Абрашевић“.

Даринка Баканћ,
Крњача код Београда

Адреса Културно-уметничког друштва „Абрашевић“ је Генерала Ждана нова 70, Београд, тел. 641-746.

ЗА ЉУБИТЕЉЕ АСТРОНОМИЈЕ

Желео бих да пишем Астрономском друштву „Руђер Бошковић“ из Београда, али не знам адресу. Молим вас да је објавите у малој пошти.

Драган Вукојичић,
Вршац

Астрономско друштво „Руђер Бошковић“ налази се на Калемегдану где је и позната звездарница. Адреса је Горњи град, Диздарева кула а телефон 624-605.

РОМАНТИЧАРИ С КАРАБУРМЕ

Навијам за ОФК „Београд“ па бих желео да знам адресу мог омиљеног клуба.

Гордан Горуновић,
Крушевац

Адреса Омладинског фудбалског клуба „Београд“ је: ОФК „Београд“, Маршала Тита 27, 11000 Београд.

УЧЕНИЦИ – СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

